

HRVATSKI VOJNIK

Broj 101. Godina III. 1. rujna 2006.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

RAZGOVOR brigadir Ivan Jurić,
načelnik Uprave Vojne policije

Spojem mladosti, iskustva i profesionalizma do neupitne kvalitete

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
A standard linear barcode.

9 771330 500003

US Navy

NAPULJ

Buran dan za USS Boone

Američka fregata USS Boone jedan je od brodova koji u sklopu operacije Active Endeavour patrolira Sredozemnim morem. Četvrtak prošlog tjedna za njezinu je posadu bio prilično aktivan: dok su plovili iz Alžira prema Španjolskoj, presreli su gliser, koji je u bijegu ispuštoj svoj teret. Ispostavilo se da je bila riječ o krijućim droge, iz mora je izvađeno pet paketa marihuane koji su ukupno težili 90 kilograma. Nekoliko sati kasnije, u blizini iste lokacije, primjećena su dva mala gumena čamca na rubu potonuća. Nije ni čudno, na njima je bilo 26 osoba, vjerojatno emigranata. Pozvana je španjolska obalna straža, koja je intervenirala i spasila sve nesretne putnike.

CANBERRA

Dvije nove australske bojne

S uprotno od današnjeg prošlog trenda, australska vlast na čelu s premijerom Howardom je odlučila povećati brojnost svoje kopnene vojske. Formirat će se dvije nove bojne, stoga će kopnenoj vojsci biti priključeno 2600 vojnika. Prva bojna trebala bi postati potpuno operativnom do 2010. godine, a druga ovisno o potrebama koje će se pojaviti nakon uspostave prve. Zasad se zna da će uspostava i djelovanje prve bojne do 2017. stajati oko 6 milijardi australskih dolara, a obje ukupno 10, ovisno o vremenu uspostavljanja druge bojne.

BERN

Nema posjeta, ali ima trgovine?

Z apovjednik švicarske kopnene vojske general Luc Fellay (na slici), u prosincu je trebao posjetiti Izrael. Međutim, nakon što je počeo novi sukob na Bliskom istoku, put je otkazan odlukom švicarskog ministra obrane Samuela Schmidha. Tijekom svog trodnevног boravka u Izraelu (2.-5. prosinca), Fellay je sa svojim kolegama trebao izmjenjivati informacije o topničkoj i električkoj vojnoj opremi. No, ministar je u intervjuu za Le Matin Dimanche istaknuo i potrebu dublje suradnje s Izraelom glede prodaje vojne opreme. Naime, Švicarska vojnu opremu ne izvozi u Izrael, a uvoz će u 2006. iznositi oko 40 milijuna franaka. "U usporedbi s ukupnih 2 milijarde franaka, koliko iznosi vrijednost transakcija između dvije zemlje, to nije ništa" - izjavio je Schmid.

KRUMOVO

Bugarima prvi Coguar

Na ceremoniji održanoj u bazi bugarskog ratnog zrakoplovstva u Krumovu, tvrtka Eurocopter svečano je predala prvi bugarski helikopter tipa Coguar zapovjedniku baze generalu Stefanu Petrovu. Ugovor o nabavi helikoptera Bugari su potpisali u siječnju 2005., a on uključuje 12 Coguara i 6 Panthersa.

Dostava svih helikoptera kontinuirano će trajati šest godina, s tim da će Coguari, koje će rabiti bugarsko ratno zrakoplovstvo, stizati od ove do 2009. godine. Pantherima će se služiti ratna mornarica, a bit će dostavljeni tijekom 2010. i godine nakon. Inače, ceremoniji je prisustvovao i bugarski ministar obrane Veselin Bliznakov (na slici), iskoristivši prigodu da sjedne u kabini Coguara.

DEN HELDER

U mirovinu, pa u Portugal

Nizozemska kraljevska ratna mornarica 25. je kolovoza povukla iz aktivne službe jednu od svojih multinamjenskih fregata, Hr. Ms. Willem van der Zaan. Postupak je obavljen u pomorskoj bazi u Den Helderu. Ta fregata svoju je karijeru počela 28. studenog 1991., a očekuje se da će je i nastaviti sredinom 2008. Naime, vjerojatno će biti prodana Portugalcima.

LONDON

Dovoljno strjeljiva za Britance

Citirajući anonimnog časnika koji služuje u Afganistanu, britanski list The Daily Telegraph je objavio da britanska vojska u ISAF-u troši puno više strjeljiva nego što je planirano, pa dolazi do ozbiljnih nastašica. Stoga, list je nagradio da će se od državne blagajne trebati tražiti još novaca. Britansko ministarstvo obrane odlučno je demantiralo te navode, tvrdnjom da "britanski vojnici nisu ostavljeni bez strjeljiva, niti bilo koje druge osnovne opreme". Dodano je i da se, kao i u svim ostalim operacijama, "neke vrste opreme troše brže nego druge, ali zbog takvih slučajeva postoje jasni postupci dodatne opskrbe".

Mod UK

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morf.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlòv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Brigadir Ivan Jurić,
načelnik Uprave
Vojne policije**

U postrojbama VP-a uvijek smo nastojali spojiti mladost i iskustvo u jedinstvenu cjelinu. Jedno smo od prvih tijela unutar OS-a koje je prepoznalo vrijednost i kvalitetu mlađih koji dolaze sa stranih vojnih akademija...

Strana 4

U vojarni "Croatia" obilježena 15. obljetnica Vojne policije

Svečanost u vojarni "Croatia" nije bila tek protokolarna, pripadnici Vojne policije iskoristili su prigodu i da gostima i medijima na zanimljiv način pokažu svoj rad i postignuća, ali i da upozore na svoje nove međunarodne aktivnosti, kojima potvrđuju svoj status "stjegonoše" OSRH na putu prema NATO-u...

Strana 8

**Seleksijsko središte za
odabir u djelatnu vojnu
službu obilježilo prvu
godišnjicu**

U svibnju je raspisan natječaj za prijam časnika i vojnika u DVS na koji se prijavilo 2118 kandidata. Sve poslove koji prethode potpisivanju ugovora radi profesionalna „ekipa“ Seleksijskog središta...

Strana 12

Tehnika gradskih uvjeta borbe

Grad je najveći izazov bilo kakvoj vojnoj sili.

U gradovima "crvena zona" je granica razdvajanja-prostor koji odjeljuje prijateljske od neprijateljskih snaga. Priroda "urbane džungle" fragmentira vojnu silu jer kratke linije vidika ograničavaju učinkoviti doseg oružja, lansiranog s različitih platformi

Strana 20

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

brigadir Ivan Jurić

**načelnik Uprave
Vojne policije**

- interes za misiju ISAF i dalje velik
- problem u radu VP-a je prevelik broj zadaća, a premali broj ljudi
- obuka pripadnika koji idu u ISAF obuhvaća sve moguće situacije koje bi se mogle dogodati u misiji

U postrojbama VP-a uvijek smo nastojali spojiti mladost i iskustvo u jedinstvenu cjelinu. Jedno smo od prvih tijela unutar OS-a koje je prepoznalo vrijednost i kvalitetu mlađih koji dolaze sa stranih vojnih akademija. Mladi su se pokazali itekako vrhunskim u raznim poslovinama, a velik broj njih je odradio i mirovnu misiju, vodio nacionalne, pa i multinacionalne postrojbe. Zapravo, spoj mladosti i iskustva doveo je do toga da nam je NATO već drugi put ponudio da RH zapovijeda stanjom VP-a u Afganistanu

Domagoj VLAHOVIĆ,
snimio Davor KIRIN

Spojem mladosti, iskustva i profesionalizma do neupitne kvalitete

Prvom časniku Vojne policije OSRH uspjeli smo "ukrasti" dio njegovog radnog rasporeda, što nije bilo nimalo lako s obzirom na to da se brigadir Jurić, kao i cijela Vojna policija, uz svoje uobičajene zadaće nalazio i u jeku priprema za proslavu 15. obljetnice ustrojavanja VP-a OSRH. U pola sata razgovora uspjeli smo obuhvatiti tri skupine tema: petnaestogodišnju povijest VP-a, sudjelovanje postrojbi VP-a u ISAF-u, te aktualni trenutak u kojem se nalazi ova doista posebna služba bez koje ni jedna svjetska vojska ne može normalno djelovati.

U Vojnoj ste policiji gotovo od njezinih početaka. Što pamtite iz tog prvog razdoblja, kad se VP istodobno ustrojavala i sudjelovala u ratu?

Nastanak VP-a OSRH usko je vezan uz početak Domovinskog rata i nastanak samostalne Republike Hrvatske. Kako je krenulo ustrojavanje HV-a, krenulo je i ustrojavanje VP-a. U kolovozu smo krenuli s ustrojavanjem postrojbi VP-a. Takva odluka je donesena na razini državnog vrha, tako da je 24. kolovoza predsjednik Tuđman tadašnjem načelniku stožera zapovjedništva ZNG-a izdao kratku i jednostavnu zapovijed: ustrojiti vojnu policiju odmah!

Prva postrojba VP-a je ustrojena već 27. kolovoza kada je iz sastava 1. brigade ZNG-a izdvojen 1. bataljun i formiran Zaštitni bataljun ZNG-a. U rujnu i listopadu formiraju se u brigadama HV-a satnije ili vodovi VP-a, a zaštitni bataljun ZNG-a postaje 66. bojnom VP-a. Već u to vrijeme djeluje oko 110 postrojbi VP-a jačine desetine do bataljuna.

Kakvi su bili tadašnji kriteriji za prijam u VP?

Mislim da je prevladavalo mišljenje da oni najcenjeniji, najsposobniji i najodvažniji postanu vojni policijaci. Takvi ljudi su mogli ustrojati VP na najbolji mogući način, iako većina nas nije imala veze ni s bivšom JNA ni s civilnom policijom. No mogu reći da je u vojnopolicijskom smislu organizacija i ustrojavanje VP-a započela tek ustrojavanjem i djelovanjem Uprave VP-a u studenom 1991. na čelu s Matom Laušićem kadu su se sve postrojbe

VP stavile pod vođenje i zapovijedanje Uprave VP-a.

I ratne i vojnopolicijske zadaće

Rat je i VP priveo posebnim zadaćama?

Postrojbe VP-a u Domovinskom ratu nisu bile klasične u smislu da su obavljale samo vojnopolicijske zadaće. Obavljali smo i ratne zadaće. Po tome nismo bili jedinstveni primjer u svijetu, ali činjenica je da nas 80-90 posto nije imalo prethodno iskustvo i da smo s tim započeli samo zbog nakane da obranimo i stvorimo neovisnu RH. Svoje zadaće smo odradili u potpunosti, sudjelovali u svim borbenim operacijama, i gdje god smo bili, dobivali smo samo pohvale.

Nakon rata počelo je novo razdoblje koje je donijelo i nove zahtjeve. Koji su bili najvažniji?

Usljedilo je konsolidiranje redova i transformacija iz ratne u mirnodopsku vojsku. To je bio velik i bolan proces, unutar kojeg smo i moralni pronaći svoje mjesto. Sve više smo pratili kako funkcioniraju vojne policije zapadnih zemalja, koje metode i opremu primjenjuju, kako su povezane s civilnim strukturama... Prilagođavali smo sami sebe nekakvom zapadnom "stilu". To nije bilo jednostavno. U razgovorima sa stranim kolegama, uglavnom smo slušali rečenice poput "mi postojimo nekih tristo ili osamsto godina", a naš odgovor je bio "mi postojimo pet godina". Ipak, smatram da smo apsolvirali jako puno spoznaja i iskustava. Također, velik broj naših pripadnika bio je i upućivan na školovanje u inozemstvo. Najvažnije je bilo to što smo, pri prihvaćanju prvih partnerskih ciljeva RH, upravo u Vojnoj policiji njih prihvatili i počeli se pripremati za sudjelovanje u međunarodnoj operaciji poput ove u Afganistanu.

S 2002. godinom i početkom velikog preustroja, susreli ste se s dvije velike promjene. Prva je bila prijelaz VP-a s ingerencije MORH-a pod ingerenciju GS-a OS-a. Kakvim se taj potez u konačnici pokazao?

Onoga trenutka kad je odluka donesena, jednostavno smo se njoj i prilagodili i prihvatili je na najbolji

mogući način. Zajednički smo počeli razmišljati kako provesti odluku i s tim i unaprijediti i olakšati rad VP-a, te zadržati jedinstvo i centralizaciju rada i djelovanja VP-a. Mislim da smo uz veliku potporu načelnika GS-a generala Lucića u tome i uspjeli, svaki vojni policijac u bilo kojem dijelu RH će po istom događaju postupiti na isti način i primjeniti ista sredstva. Dručiće ni ne možemo odraditi naše poslove.

Druga promjena bila je smanjenje broja osoblja koje je stvorilo i neke probleme. Jeste li ih do danas uspjeli prebroditi?

Ne! Na žalost, još je uvijek izraziti problem za rad VP-a prevelik broj zadaća, a premali broj ljudi. U prvoj transformaciji OSRH, VP je s otprilike 2300 pripadnika sveden na 780. Međutim, uspjeli smo postići da ni jedan od izdvojenih nije ostao "u zraku". Iskoristili smo sve ponuđene opcije da ih zbrinemo, ili u druge postrojbe, ili izvan sustava, ili u MUP. To smo uspjeli prebroditi, ali pripadnici VP-a i dalje strahovito puno rade i ostvaruju puno radnih sati u mjesecu. I samo sudjelovanje u mirovnoj misiji ISAF nosi određeni broj, to su dva ciklusa godišnje: jedni su u pripremi, drugi u misiji, a treći u fazi povratka iz misije, na odmoru su ili u fazi povratka u uobičajen privatni i profesionalni život.

Za svaku rotaciju 200-tinjak kandidata

O Afganistanu znamo više-manje sve. Postaje li on za vas danas već rutina?

Ne bih rekao. Mi se držimo sljedećeg postulata: "Onoga trenutka kad posao postane rutina, tada morate nešto promijeniti". Rutina stvara pogreške, a one koje se mogu dogoditi u Afganistanu su katastrofalne. Mi ih na sve načine nastojimo preduhatiti i razbiti rutinu. Od prve dana obuku pripadnika koji idu u ISAF smatramo centraliziranom i objektivnom, te tijekom nje pokušavamo predvidjeti sve moguće situacije koje bi se tamo mogle dogoditi. Koristimo se maksimalnim brojem dana na vojnim poligonima diljem RH.

Odlazak u Afganistan je dragovoljan. Je li interes za odlazak i dalje

dovoljno raširen među pripadnicima VP-a?

S time nemamo problema, a mislim da ih nećemo ni imati. Za svaku rotaciju imamo 200-tinjak ljudi koji ulaze u konkurenčiju, s tim da treba uzeti u obzir ograničenje da netko tko je bio u mirovnoj misiji po povratku u RH mora provesti dvije godine na uobičajenim zadaćama i dužnostima, pa tek se onda eventualno opet prijaviti. Otvaramo mogućnost da što više ljudi prođe kroz mirovnu misiju, jer tako širimo krug ljudi koji su iskusniji, dobiju priliku vidjeti kako se radi rame uz rame s NATO-ovim kolegama, te svoja iskustva mogu primijeniti i prenijeti u Hrvatskoj.

Znači, sudjelovanje u ISAF-u se pozitivno odražava na ludske i profesionalne kvaliteti vaših vojnika?

U svakom slučaju. Ljudi imaju dovoljno vremena preispitati sami sebe, svoj profesionalni stav i svijest prema sve му tome, te u šest mjeseci procijeniti koliko su profesionalno jaki. Pod time mislim na psihofizičku stabilnost svakog našeg pripadnika.

Kakva je svijest naših vojnih policajaca o opasnosti te mjesije?

Svi oni koji su svoju karijeru odlučili provesti u vojsci raščistili su sami sa sobom da je to posao u kome se može i nastradati. To je opcija s kojom živimo i koja je uvijek oko nas. Također, velik broj naših ljudi ima ratno iskustvo i zna što može očekivati.

Jeste li spremni na reakciju javnosti u slučaju da u Afganistanu dođe do nekakve teže nesreće?

Takva reakcija nikad se ne može u potpunosti predvidjeti i ovisi o puno okolnosti. Međutim, mislim da ne bi bila negativna u smislu da bismo se mi morali osjećati odgovornim ili prizvаниm. Standarde postupaka, opreme i zaštite nastojimo podići na maksimalnu razinu i poduzeli smo sve što je u našoj moći da naši vojnici znaju kamo idu, budu kvalitetno uvježbani,

imaju vrhunsku opremu i mogu primjereno reagirati na bilo koju situaciju.

Prepoznali kvalitetu i vrijednost mladih ljudi

Kako se trend pomlađivanja kadrova u OSRH odražava na VP?

U postrojbama VP-a uvijek smo nastojali spojiti mladost i iskustvo u jedinstvenu cjelinu. Jedno smo od prvih tijela unutar OS-a koje je prepoznalo vrijednost i kvalitetu mladih koji dolaze sa stranih vojnih akademija. Na svim natječajima na kojima se konkurira za prijam u

sustav kao vojnik, dočasnici i časnici sudjelujemo i mi, nakon svakog dobijemo dva, tri ili više novih. Tako održavamo kontinuitet osvježenja bez kojeg nitko ne može nastaviti istim tempom. Mladi su se pokazali itekako vrhunskim u raznim poslovima, a velik broj njih je odradio i mirovnu misiju, vodio nacionalne, pa i multinacionalne postrojbe. Zapravo, spoj mladosti i iskustva doveo je do toga da nam je NATO već drugi put ponudio da RH zapovijeđa stanicom VP-a u Afganistanu.

Vratimo se u Hrvatsku. Kako je kompletan preustroj OS-a utjecao na uobičajene poslove VP-a?

Kada govorimo o općem stanju sigurnosti unutar OS-a, možemo ustvrditi da je ono iz godine u godinu povoljnije. No, ono je vezano uz niz čimbenika, uključujući i broj ljudi, strukturu organizacije, stegu, broj motornih vozila i prijeđenih kilometara...Sa smanjenjem, manji je i broj izvanrednih događaja i kaznenih djela. Njihova struktura je međutim ista. No, i pripadnika VP-a je sve manje, tako da je opterećenost dnevnim zadaćama ista pa i veća.

Problem koji je u posljednje vrijeme postao medijska tema je osiguranje objekata MORH-a. Je li ono isključivo pod ingerencijom VP-a?

Opća sigurnost nekog objekta ne ovisi samo o radu zaduženih za sigurnost ili prisustva portira na portirnici, nego i drugih mjera i radnji koje VP provodi u njihovom osiguranju. U opisu zadaća VP-a je da osigurava objekte koji su od posebnog interesa za MORH i OS.

Oni su točno navedeni i mi o njima skrbimo. Problem koji se pojavio je da je sustav osiguranja, koji je postavljen u kompleksu MORH-a i izdvojenim objektima oko njega, postao takoreći identičan sustavu koji je bio uspostavljen prije 5-6 godina kad je pripadnika VP-a bilo puno više. U međuvremenu je ugrađen niz tehničkih sredstava osiguranja, a i njihovo

djelovanje je umreženo. Njihovom primjenom pokušali smo kompenzirati nedostatak ljudstva. Smatramo da promjenom sustava sigurnost objekata nije ugrožena. No, podsjetit ću i na to da na objekt moraju paziti i njegovi korisnici, štoviše, oni za njega moraju i najviše odgovarati jer služba osiguranja je zadužena za ugroze koje bi mogle doći izvana. Govoreći iz iskustva, sve sitne ugroze u objektima uglavnom su bile rezultat nemara zaposlenika koji su se u njima nalazili. ■

Hrvatska domaćin Svjetskog vojnog prvenstva u judu

Pod pokroviteljstvom Međunarodnog vijeća za vojni sport (CISM) te u organizaciji Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, u Vinkovcima se od 28. kolovoza do 5. rujna održava 32. svjetsko vojno prvenstvo u judu na kojem sudjeluje oko 380 predstavnika iz 32 zemlje svijeta.

Prigodna svečanost otvorenja održana je 29. kolovoza na središnjem vinkovačkom trgu, a uz sudionike Prvenstva i predstavnike domaćina - Vukovarsko-srijemske županije i grada Vinkovaca, ceremoniji su nazočili ministar obrane Berislav Rončević i načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić te generali Mate Obradović, Zvonko Peternel i Drago Matanović, kao i predstavnici Vojno-diplomatskog zbora te brojni građani. Otvarajući Prvenstvo, ministar Rončević izrazio je želju da ono protekne u duhu međusobne tolerancije i fair playa te je ujedno istaknuo važnost održavanja sportskih vojnih natjecanja u svrhu promidžbe gesla CISM-e - prijateljstvom kroz sport, izrazivši nadu da

snimila Marija ALVIR

će i ovo biti prigoda za stvaranje novih prijateljstava među pripadnicima raznih vojski svijeta.

Predstavnik CISM-e, rumunjski brigadir Stefan Margineaou, podsjetio je na brojna događanja održana u organizaciji te svjetske organizacije za vojni sport te je pohvalio dosadašnje napore hrvatskih Oružanih snaga u organizaciji 32. SVP-a u judu, kao i nekoliko ranije održanih sportskih vojnih natjecanja. Okupljene je pozdravio i vinkovački gradonačelnik Mladen Karnić, a svečana ceremonija otvaranja završila je prigodnim kulturno-umjetničkim programom u sklo-

pu kojega su nastupili Orkestar Hrvatske vojske i vinkovački KUD Lisinski.

U sklopu Prvenstva održavaju se ekipne i pojedinačne judo borbe u kojima se pred međunarodnim sudicima za mjesto na pobjedničkom postolju bori oko 280 natjecatelja u nekoliko težinskih kategorija za žene i muškarce, među kojima je i nekoliko sudonika Olimpijskih igara te brojni vrhunski judo borci, a o svima njima brinu se pripadnici 3. korpusa HKoV-a i 3. gombr izravno zaduženi za provedbu tog velikog natjecanja.

M. ALVIR

Razmjena posada transportnih zrakoplova

U 27. eskadrili transportnih zrakoplova iz sastava 91. zrakoplovne baze Zagreb od 22. do 25. kolovoza boravili su predstavnici 109 - transportne eskadrile Nacionalne garde Minnesota s namjerom provedbe aktivnosti iz programa „JCTP“, a riječ je o razmjeni posada transportnih zrakoplova.

Tijekom programa američkim je pilotima omogućen uvid u rad Eskadrile transportnih aviona te neposredan kontakt s posadama i tehničkim osobljem Eskadrile. Pripadnici 27. ETA su gostima prezentirali strukturu i povijest Eskadrile, modernizaciju AN-32B, način školovanja transportnih pilota, navigadora i tehničara letača.

Pripadnici 109. AS su prezentirali svoju eskadrilu, način školovanja, taktičku izobrazbu posada, te održali prezentaciju o zrakoplovu C-130 H3.

U programu letačkih aktivnosti gostima je omogućeno i letenje te su upoznati s radom 93. ZB-a Zadar te 92. ZB-a Pula.

Prva faza programa JTCP, „Razmjena posada transportnih zrakoplova“ je završila uz obostrano zadovoljstvo sudionika te se s nestripljenjem isčekuje druga faza u kojoj pripadnici 27. ETA odlaze u posjet 109. AS MN ANG u Minneapolis, Minnesota.

OJI

U vojarni "Croatia" obilježena 15. obljetnica Vojne policije

Ponosni na prošlost, s vjerom u budućnost

Svečanost u vojarni "Croatia" nije bila tek protokolarna, pripadnici Vojne policije iskoristili su prigodu i da gostima i medijima na zanimljiv način pokažu svoj rad i postignuća, ali i da upozore na svoje nove međunarodne aktivnosti, kojima potvrđuju svoj status "stjegonoše" OSRH na putu prema NATO-u...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Dan je svečane proslave 15. obljetnice Vojne policije, 25. kolovoza, u zagrebačkoj vojarni "Croatia". Ugodno vrijeme omogućilo je da hrvatski vojni policajci slave na otvorenom, na pisti vojarne, baš onako kako su zamislili: uz brojne goste, svečani i "protokolarni" program, ali i uz neke detalje koji su proslavu učinili specifičnom. Upravo onakvom kakav je i taj rod vojske.

Najuređeniju zagrebačku vojarnu tog su jutra pohodili izaslanik Predsjednika RH general bojnik Drago Lovrić, državni tajnik Mate Rabo-

Izaslanik Predsjednika RH general bojnik Drago Lovrić obavio je pregled svečanog stroja vojnih policajaca

■ Najistaknutijim pojedincima uručena su odličja i nagrade

■ Prvom zapovjedniku VP-a general pukovnik Mati Laušiću brigadir Ivan Jurić uručio je posebno priznanje

teg, drugi čelnici MORH-a i OS-a, ali i pripadnici VDZ-a, kolege iz MUP-a, bivši pripadnici Vojne policije... Program je počeo svečanim postrojavanjem raznih postrojbi VP-a, a potom je načelnik Uprave VP-a brigadir Ivan Jurić održao uvodni govor kojem je glavna tema bila povjesnica VP-a. Uslijedili su govor državnog tajnika Rabotega i generala Lovrića, koji su postrojenim vojnim policajcima čestitali na obljetcnici i dosadašnjim postignućima, ali podsjetili i na daljnje zadaće koje ih očekuju u svjetlu strateško-partnerskih ciljeva Republike Hrvatske.

Nakon govora, najistaknutijim postrojbama i pojedincima VP-a uručivana su odličja, pohvale i nagrade, s naglaskom na posebno priznanje umirovljenom general pukovniku Mati Laušiću, prvom zapovjedniku VP-a. Njemu je pripala i čast otkrivanja spomen-obilježja 66. bojne VP-a, popularnih *Kobri*.

"S ponosom se sjećajte prošlosti, s vjerom u budućnost" podsjetio je Laušić sadašnje pripadnike VP-a.

Podsjetimo, u uvodu smo rekli da je proslava bila specifična. Naime, u skladu s činjenicom da je riječ o medijski najeksponiranim rodu OSRH, pripadnici VP-a su i ovu prigodu iskoristili za prezentaciju svojih zadaća i djelovanja. Na pisti je bila postavljena improvizirana izložba u kojoj su već i izložena oprema i promidžbeni materijali govorili sami za sebe, ali za one koje je zanimalo više tu su bili i vojni policajci, u svakom trenutku ljubazno spremni odgovoriti na bilo koje od laičkih i profesionalnih pitanja svojih gosti-

ju. Naravno, najviše su pozornosti već i zbog svoje vizualne, "pustinjske" posebnosti privukli pripadnici voda VP-a koji će u sklopu 8. hrvatskog kontingenta uskoro otploviti u Afganistan.

Također, predstavnicima medija bile su predložene i nove informacije koje se tiču intenziviranja međunarodnih aktivnosti VP-a. U svojoj izjavi, brigadir Jurić je najavio ustrojavanje Multinacionalne bojne VP-a u kojoj će se nalaziti Poljaci, Česi, Slovaci i Hrvati. Bojna će za potrebe NATO-a biti ustrojena u travnju 2007. u Poljskoj, a operativna s pr-

vim siječnjem 2008. Po potrebi će obavljati uobičajene vojno-policjske zadaće, a zanimljivo je da će u ovom NATO okruženju hrvatska komponenta imati status kao da je riječ o zemljji članici. Dakle, vidljivo je da je rad u Afganistanu ostavio itekako pozitivan trag, i da se VP OSRH može smatrati hrvatskim stjegonošom kad je riječ o udovoljavanju vojnim kriterijima za pristup u NATO.

Za kraj, što reći nego i u naše ime čestitati obljetcnicu Vojnoj policiji, čije su godine još "tinejdžerske", ali njena postignuća svakako nisu... ■

■ Kobre su odlikovane odlukom Predsjednika Republike

■ General Laušić otkrio je i spomen-obilježje 66. bojne VP-a popularnih Kobri

Voda je u Sahari zlato

Stalni izvor vode navodi sve motorizirane putnike u Tifariti a i beduinske obitelji i karavane rado svraćaju jer voda je u Sahari zlato. Bio sam iznenaden onim što sam video iz našeg helikoptera kad smo nadletjeli naselje Tifariti. Bila je to mala zelena oaza i dva vrlo velika plastenika kakve obično viđamo u dolini Neretve

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

■ Regionalna bolnica

Team Site (TS) Tifariti je jedan od pet TS-a koji su smješteni u nekadašnjem sjevernom sektoru MINURSO-a, a nalazi se na sjeveroistočnoj strani berma (pješčanog nasipa kojeg je podigla marokanska strana kako bi se ogradiili i zaštitili od Polisaria). Team Site je smješten uz Saharawi naselje Tifariti i po njemu je dobio isto ime. Bitno obilježje za naselje Tifariti je i to što se nalazi u blizini mauritanij-ske granice, od koje je udaljeno jedva nekih 20 - 25 kilometara.

Naselje sa zalihamama vode

Teško je govoriti o veličini nečega u Sahari ali za naše pojmove to je vrlo malo naselje, ne veće od rijetko naseljenog sela u nekim našim kontinentalnim dijelovima. Međutim, ovo naselje jako je važno za Saharawi populaciju jer je jedno od rijetkih u kojem ima stalna zaliha vode, pa je zato i jedno od rijetkih u Sahari s objektima građenim od čvrstih materijala kroz dugi niz godina. Čvrsti materijali trpe i pamte duže od mobilnih, pa se u ratnu povijest naselja najdublje urezao trag stradanja 1991. godine kada je bio meta zrakoplova i topništva suprotne strane. Do danas nisu popravljeni neki objekti, a razlozi su višestruki, kako to biva svugdje u svijetu poslije rata.

No, evidentno je kako naselje Tifariti doživjava i određenu transformaciju u zadnje vrijeme, u političkom i u gospodarskom pogledu. Ni je slučajno to što je u Tifaritiju održana velika vojno-politička para da Polisaria i SADR-a ove veljače u znak obilježavanja 30 godina službenog postojanja Polisaria. Osim to-

■ Plastenici u pustinji

ga, tu je i velika regionalna bolnica (čije opremanje još nije potpuno završeno i nije izgledno da će to biti uskoro) i golema škola (medresa) s društvenim domom. Uz sve to, u Tifaritiju su trenutačno i dva velika nova gradilišta. Naime, u tijeku je podizanje zgrade parlamenta države SADR i drugog objekta, nepotvrđene namjene, za neki i nečiji smještaj?! Po svemu sudeći, Tifariti se spremi biti nešto kao glavni grad provincije ili više jer je zapravo predsjednik i vlada SADR-a u egzilu i nalaze se u alžirskom gradu Rabouni. Nije nebitno spomenuti kako veliki broj stranih izaslanstava u posjet SADR/Polisariju dolaze ovdje u Tifariti i u Rabouni.

Plastenici u pustinji

Glavni investitori novih objekata u Tifaritiju su nevladine udruge iz Španjolske a prema kazivanju lo-

kalnih dužnosnika i neke druge europske države odlučile su uložiti novac u obnovu i izgradnju novih sadržaja. Imao sam priliku vidjeti nacrte tih objekata i draga mi je da poštuju staru arhitekturu, po čijem uzoru se sve radi. Bio sam iznenaden kad sam na jednom gradilištu upoznao glavnog izvođača radova, mladog arhitekta iz Nizozemske koji ovdje radi za nevladinu udrugu iz Španjolske. U vrlo skromnim građevinsko-tehničkim uvjetima, sa svim problemima koji prate nedovoljna finansijska sredstva, ovaj mladi inženjer strpljivo upućuje lokalne radnike kako građevinski ukrotiti saharsko sunce i vjetar.

Stalni izvor vode navodi sve motorizirane putnike u Tifariti a i bedu-

■ Kamen temeljac za zgradu parlamenta

inske obitelji i karavane rado svraćaju jer voda je u Sahari zlato. Bio sam iznenaden onim što sam video iz našeg helikoptera kad smo nadletjeli naselje Tifariti. Bila je to mala zelena oaza i dva vrlo velika plastenika kakve obično viđamo u dolini Neretve. Kasnije sam to imao prilike vidjeti izbliza i saznao da je uz kompleks staklenika i poveća farma koza. Očito da voda pokreće poljoprivrednu i ideje u njezinom sektoru na jednak način svugdje u svijetu. ■

Sakartvelo ili Gruzija

Gruzija (na gruzijskom jeziku Sakartvelo) je zemlja vrlo duge povijesti i kulture. Zemljopisno, ona je zemlja sjeverozapadne Azije, na razmeđu različitih kultura i moćnih susjeda...

Iz Gruzije Enam GORINJAC

Pripreme za odlazak u misiju UNOMIG uključivale su i izучavanje Gruzije, njezine povijesti, kulture i tradicije, te što je osobito važno za UN-ove vojne promatrače povijest sukoba. Budući da je UNOMIG za RH nova misija (prvi hrvatski UNMO bio je u misiji od ožujka 2005.) ni u našem SMVO-u nisu imali puno praktičnih iskustava iz ove misije.

Gruzija (na gruzijskom jeziku Sakartvelo) je zemlja vrlo duge povijesti i kulture. Zemljopisno, ona je zemlja sjeverozapadne Azije, na razmeđu različitih kultura i moćnih susjeda. Dok sam letio prema Tbilisiju, razgovarao sam s gruzijskim svećenikom o povijesti njegove zemlje, naravno na ruskom jeziku. Nekad je to bila velika zemlja s jakim plemenskim vezama, ali su moćniji osvajači sa svih strana malo po malo uzimali i pripajali sebi. Danas Gruzija ima površinu od 69.700 kvadratnih kilometara i 118. je država po veličini u svijetu. Prema procjenama ima 5 milijuna stanovnika od kojih 57 posto živi u gradovima. Susjedi su joj Ruska Federacija, Azerbajdžan, Armenija i Turska, a jednim dijelom izlazi na Crno more.

Središnji dio je većinom nizinski, dok je na sjeveru Veliki (Sjeverni) Kavkaz, a na jugu Mali (Južni) Kavkaz. Za lijepog vremena impresivan je Veliki Kavkaz, koji je ustvari i granica s Rusijom. I u lipnju su njegovi

vrhovi pokriveni snijegom, što je normalno s obzirom na to da su visine od 4000 do 5000 m. Najviši vrh u Gruziji je Mount Shkhara (5.201 m) i nije jedini s više od 5000 m. Mali Kavkaz je nešto niži, većinom s visinama od 3000 m.

Umjesto voćnjaka ljeska

Kakva je klima u području misije dovoljno je reći da su gradići Gali i naš Dubrovnik na istoj zemljopisnoj širini, te da je područje uz Crno more. Gotovo svakodnevno neka od patrola nadzire pusta područja uz samu morsku obalu. Gledajući naše more i život na plažama (posebno mojim istarskim) i uspoređujući s ovim područjem, čovjek jednostavno ne može razumjeti zašto to nije iskorišteno.

Klima je u nižem dijelu suptropska, s visokim temperaturama i velikom vlagom. Kiše su česte s pljuskovima, pa je i vegetacija bujna. U planinskem dijelu klime je kontinentalna s hladnim i vlažnim zimama i svježim ljetima. Imat će priliku osjetiti i jedno i drugo jer područje moga tima seže do nižih dijelova Kavkaza.

Biljni svijet je prilično raznolik, puno je palmi, borova, platana i eukaliptusa i to sve na jednom mjestu. Poljoprivreda je više ekstenzivna i puno se užgajaju mandarine, naranče i limuni. Plantaze čaja, lješnjaka, duvana, polja pšenice i vinogradi susreću se diljem Gruzije. Zanimljivo je da ljudi pored svojih kuća umjesto voćnjaka sade ljeske. I životinjski je svijet raznolik, osobito u vi-

šim i šumovitim dijelovima zemlje. Puno je ptica koje se mogu čuti gotovo u bilo koje doba dana. U svježem mi je sjećanje moje prvo jutro u Galiju kada me je u pet ujutro probudio snažni zbor od stotinu ptica, da bi nakon toga svi pijetlovi u idućih pola sata objavljuvali zoru.

Neomamljujući miris Crnog mora

Od prirodnih resursa Gruzija raspolaze manganom, željeznom rudačom, ugljem, zlatom i mramorom. U gradiću Akarmara koji je u području misije, nalazi se nekad jaki rudnik kamenog ugljena. Osamostaljenjem Gruzije i početkom rata sve je zamrlo, da bi zadnjih godina Turci ospesobili jedan od kopova. Gruzijske rijeke nemaju hidropotencijal, a i postojeće mogućnosti nisu iskorištene. Tako npr. rijeka Inguri, koja je većim dijelom crta razdvajanja između Abhazije i ostatka Gruzije ima potencijal, izgrađenu branu na gruzijskoj strani, a hidroelektranu na abhaskoj. Hidroelektrana ne radi jer je, pogađate, devastirana.

Kao i u cijelom bivšem SSSR-u okoliš je prilično devastiran i zagađen. U industrijskim dijelovima i velikim gradovima jako je zagađenje zraka, posebno u Rustaviju, jugoistočno od Tbilisija. Industrijskim je otpadom zagađeno i Crno more te rijeke Mtkvari. Na sreću nas u UNOMIG-u, područje misije je u puno boljoj situaciji što se tiče čistocene zraka. Unatoč tomu, patrolirajući duž obale Crnog mora nisam osjetio onaj ljeti, omamljujući miris koji čovjek

osjeti čim se približi našem moru. ■

Seleksijsko središte za odabir u djelatnu vojnu službu obilježilo prvu godišnjicu

U svibnju je raspisan natječaj za prijam časnika i vojnika u DVS na koji se prijavilo 2118 kandidata. Sve poslove

koji prethode potpisivanju ugovora i njihovom upućivanju na obuku, odnosno izobrazbu i to obradu dokumentacije, upućivanje na zdravstveni pregled, prihvat i smještaj kandidata, provedbu personalnog intervjeta, provjere motoričkih sposobnosti i

pripremu dokumentacije za odabirna vijeća radi brojčano mala, ali iskusna i profesionalna „ekipa“ Seleksijskog središta i to prema prvim pokazateljima uspješno...

Više poraditi na promidžbi

Leida PARLOV, snimke Davor KIRIN i arhiva Središta

Popuna hrvatske vojske mlađim i obrazovanim, vojnicima i časnicima jedan je od prioriteta na kojem se posljednjih godina intenzivno radi. Kako bi se njihov prijam u djelatnu vojnu službu standardizirao, ubrzao, pojednostavio i cijela procedura prijama sjedinila na jednom mjestu u sastavu ZzL-a ustrojeno je Seleksijsko središte za odabir u djelatnu vojnu službu koje je 21. kolovoza obilježilo prvu godinu svog postojanja i djelovanja. Tim smo ih povodom posjetili u vojarni "Pukovnik Milivoj Halar" u Dugom Selu gdje su još uvijek smješteni, ali u iščekivanju skorog preseljenja u novouređene prostore u vojarni "Croatia".

Skromnu svečanost obilježavanja prve godišnjice Seleksijskog središta uveličali su svojom nazočnošću načelnik Personalne uprave GS OS RH brigadir Marin Gregorović sa svojim zamjenikom brigadirom Mirkom Marijanom, izaslanik zapovjednika Zapovjedništva za logistiku

brigadir Vlado Bogović koji je načoće pozdravio i istaknuo uspješno ostvarenje temeljnog razloga ustavljanja Središta "plansko pribavljanje osoblja kroz standardizirane postupke odabira kandidata za prijam te stalna promidžbena aktivnost s ciljem privlačenja i odabira kvalitetnog osoblja potrebnog OS RH" te ostali uzvanici i gosti.

U proteklom su razdoblju, osim što su intenzivno bili angažirani na administrativnim poslovima vezanim uz ustavljanje Središta, izradi potrebne dokumentacije za njegovo nesmetano funkcioniranje, popunjavanju potrebnim kadrovima, započeli i s obavljanjem svoje primarne djelatnosti, odnosno selekcijom i odabirom kandidata za prijam u djelatnu vojnu službu (DVS).

Naime, u svibnju je raspisan natječaj za prijam časnika i vojnika u DVS na koji se prijavilo 2118 kandidata. Sve poslove koji prethode potpisivanju ugovora i njihovom upućivanju na obuku, odnosno izobrazbu

i to obradu dokumentacije, upućivanje na zdravstveni pregled, prihvat i smještaj kandidata, provedbu personalnog intervjeta, provjere motoričkih sposobnosti i pripremu dokumentacije za odabirna vijeća radi brojčano mala, ali iskusna i profesionalna „ekipa“ Seleksijskog središta i to prema prvim pokazateljima uspješno.

„Prema prvim reakcijama i to ne samo ustrojbenih cjelina MORH-a i OS-a koje sudjeluju u prijemu kandidata za DVS nego i prema reakcijama samih kandidata može se već sada reći da je Središte ispunilo svoju svrhu,“ rekao je zapovjednik Seleksijskog središta pukovnik Vlado Gruić, a uprave za obranu, nakon završetka natječaja, dostavile su nam prijave kandidata iz cijele Hrvatske. Nakon svojevrsne „administrativne“ selekcije, odnosno uvida u dokumentaciju i razvrstavanja prijava kandidata na one koji udovoljavaju uvjetima iz natječaja i one koji ne udovoljavaju uslijedilo je po-

■ Kandidati na provjeri motoričkih sposobnosti i obveznom personalnom intervjuu

zivanje kandidata i njihovo upućivanje na zdravstveni pregled, psihologisko testiranje, personalni intervju, provjera motoričkih sposobnosti..., odnosno sve one radnje koje zahtijeva seleksijska procedura.

Zdravstveni pregledi i psihologiska ispitivanja obavljali su se u Institutu zrakoplovne medicine u Zagrebu i Institutu pomorske medicine u Splitu, provjera poznавanja stranih jezika u Školi stranih jezika "Katarina Zrinska", a tijekom seleksijskog postupka kandidati su bili smješteni u Zagrebu i u Splitu" kazao je pukovnik Gruić zadovoljan onim što je ovo Središte učinilo u svojoj prvoj godini.

Dosadašnjim aktivnostima i radom Središta, zadovoljan je i voditelj Odsjeka za odabir koji je istaknuo kako je jedan od problema s kojim su se susretali bila nepotpuna dokumentacija koju su kandidati dostavljali, ali je napomenuo i da se to uspješno rješavalo velikim dijelom zbog više nego dobre suradnje s upravama za obranu.

"Sve smo učinili u doista kratkom roku. Natječaj je bio otvoren do 20. svibnja, a već su 5. lipnja prvi kandidati pristupili liječničkom pregledu", rekao je voditelj Odsjeka za odabir. Po sadašnjoj dinamici zdravstvenih pregleda kandidata završetak pregleda očekuje se do sredine listopada.

Inače, podsjetimo da je u ustrojavanju Seleksijskog središta veliku i važnu ulogu imala Kraljevina Danska, a prema riječima naših sugovornika ta se suradnja nastavlja.

"Tijekom radnog posjeta našeg izaslanstva OS-u Kraljevine Danske u lipnju dogovoreno je opremanje dvorane za kompjuterizirano psihologisko testiranje. Istim opremom moći će se koristiti i za druge oblike testiranja zavisno od potreba", kazao je pukovnik Gruić te spomenuo kako bi im u posjet trebao uskoro doći predstavnik danskih OS-a radi dogovaranja tehničkih detalja oko same donacije.

Pukovnik Gruić je istaknuo kako će se nakon provedene raščlambe onog što je do sada učinjeno vidjeti u kojim se segmentima rad Središta može još dodatno poboljšati, naravno, uz suradnju i potporu svih sudionika procesa selekcije.

Kako je jedna od zadaća Središta i privlačenje kandidata u DVS u idu-

ćem će se razdoblju prema riječima pukovnika Gruića između ostalog puno više raditi na promidžbi. "Dosadašnja su iskustva pokazala da kandidati koji se javljaju za DVS ipak nisu dovoljno upoznati sa sveime što im sustav nudi, a kako bi dobili što kvalitetnije časnike i vojnike moramo ih znati privući i upravo zato je bitno da svi koji su zainteresirani za vojnu karijeru dobiju pravobranu i cjelovitu informaciju", kaže pukovnik Gruić te navodi kako se primjerice u OS-u Kraljevine Danske svim zainteresiranim kandidatima za ulaz u OS na kućnu adresu dostavlja informativni i promidžbeni materijal o mogućnostima pristupa i razvoja karijere.

Preseljenje na novu lokaciju donijet će znatna poboljšanja u radu

Središta. Naime, na jednoj lokaciji bit će sjedinjena većina sadržaja koji su sastavni dio selekcije kandidata, te će se postupak prijama dodatno osvremeniti, ali i sama procedura oko prijama i dobivanja konačnih rezultata dodatno ubrzati.

Inače, i u buduće bit će potrebno raditi na unaprjeđenju modela pribavljanja potrebnog osoblja u svrhu popune OS RH pri čemu će Središte imati važnu ulogu. ■

■ U ustrojavanju Seleksijskog središta veliku i važnu ulogu imala je Kraljevina Danska čijom donacijom će biti opremljena dvorana za kompjuterizirano psihologisko testiranje

Nova izdanja vojno-stručne literature Hrvatskog ratnog zrakoplovstva

Priručnik za napredne padobrance

Kako bi polaznici padobranske obuke, i to one napredne, koja od njih traži osobiti angažman i svladavanje veoma komplikiranih vještina, mogli što lakše i učinkovitije pratiti tijek obuke te kako bi se pomoglo i instruktorima koji provode obuku, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo nedavno je izdalo i priručnik Napredna padobraska obuka čiji je autor nastavnik padobranstva narednik Zlatko Vicencinović

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

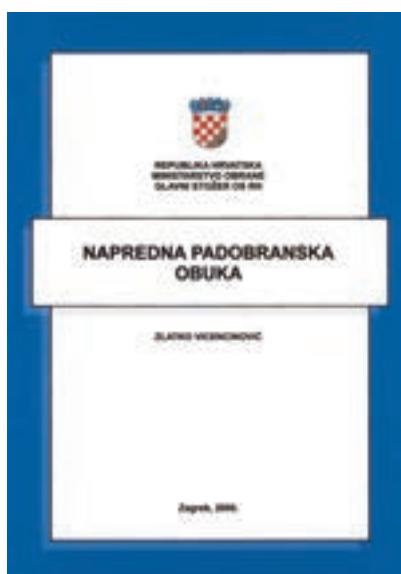

Prateći aktivnosti u padobranstvu već smo u više navrata spomenuli kako se toj atraktivnoj disciplini u OS-u nakon nekoliko godina stagnacije ponovno pridaje sve veće značenje. A kako bi polaznici padobranske obuke, i to one napredne, koja od njih traži osobiti angažman i svladavanje veoma složenih vještina, mogli što lakše i učinkovitije pratiti tijek obuke te kako bi se pomoglo i instruktorima koji provode obuku, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo nedavno je izdalo i priručnik Napredna padobraska obuka čiji je autor nastavnik padobranstva narednik Zlatko Vicencinović.

Uz to što je u knjizi dao zanimljiv osvrt na povijest padobranstva autor je na stotinjak stranica obradio sve značajke napredne padobranske obuke i to tehniku skokova, upravljanje tijelom u slobodnom padu, postupke u izvanrednim situacijama, visinske skokove, prelete, noćne skokove koji su za padobrance posebno atraktivni ali i za čije je izvođenje potrebna visoka uvježbanost i dodatna oprema, te posebno vojno-operativne skokove dodatnom opremom i naoružanjem koji do sada nisu sustavno obrađivani.

„Osnovni povod za pisanje ovog priručnika bio je taj što sam tijekom bavljenja padobranstvom uviđao da kod nas ima relativno malo literature iz ovog područja, a i ta postojeća ne prati u dovoljnoj mjeri najnovija dostignuća u padobranstvu“, kaže narednik Vicencinović te ističe kako ga u padobranstvu koje ga je počelo zanimati jako ra-

no fascinira baš sve. „Kad padaš imaš osjećaj bestežinskog stanja i slobodu kretanja u svim smjerovima što na zemlji ne možeš, tako da su u zraku pomaknute one fizičke granice koje čovjek ima na zemlji. Uz to fascinira me i sama oprema.“ Iako za posao instruktora padobranstva kaže da je stresan, zahtjevan i odgovoran i da bi se „taj zanat ispekao“ treba sedam do osam godina, napominje i da padobran-

stvo, naravno uz uvjet da se voli, djeluje vrlo motivirajuće. „Skakanje padobranom, posebno slobodan pad, pruža iznimski osjećaj zadovoljstva i podiže samopouzdanje“, kaže Vicencinović zadovoljan što se u Oružanim snagama ponovno sustavno radi na provedbi padobranske obuke i izobrazbi padobranaca.

U hrvatskoj vojsci Vicencinović se padobranstvom bavi od 1995. godine. Uz to što je kod nas prošao temeljnju i naprednu padobransku obuku bio je i na dvije padobranske obuke u SAD-u i to na obuci za visinske skokove i prelete s opremom i naoružanjem s visina iznad 4000 metara i to u dnevnim i noćnim uvjetima i na obuci za RIGERE, odnosno osoblje koje se bavi održavanjem i popravkom padobrana i pakiranjem rezervnih padobrana. S obzirom na to može se reći da se veliki dio onog što priručnik Napredna padobraska obuka sadrži temelji između ostalog i na njegovim osobnim iskustvima.

A važnost tog priručnika je višestruk. Uz to što će on pomoći i instruktorima i samim polaznicima padobranske obuke u Oružanim snagama, može, s obzirom na to da i vojno padobranstvo podliježe civilnim zakonima biti i dragocjeni izvor podataka padobrancima za polaganje ispita za civilna ovlaštenja.

Inače, u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu posljednje se dvije godine sustavno radi na izradi vojno-stručne literature koja je itekako potrebna za kvalitetno i sigurno provođenje obuke. Tako su, uz ovaj, izdani i priručnici Elektrooprema zrakoplova autora natporučnika Eduarda Lukina, Noćno letenje avionom PC-9M čiji je autor Mladen Čvrlič i Grupno letenje avionom PC-9M autora pukovnika Slavka Grgića, a u pripremi je i još jedan priručnik o temeljnoj padobranskoj obuci narednika Zlatka Vicencinovića. ■

Sastanak Radne skupine žena pri Stalnoj komisiji o europskim pitanjima

Pohvala hrvatskoj angažiranosti

Hrvatska je zbog svoje velike angažiranosti o pitanjima branitelja i veterana, predložena za zemlju domaćina konferencije članova WVF-a, koja bi se trebala održati tijekom 2008. godine. Primarni cilj WVF-a je pomoći pri izgradnji mirnog i slobodnog svijeta u skladu s odredbama Povelje Ujedinjenih naroda i Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima

Andreja DEČAK, snimio Dubravko KOVAC

Upriestolnici Velike Britanije održan je 21. kolovoza sastanak Radne skupine žena pri Stalnoj komisiji o europskim pitanjima (SCEA). Riječ je o jednoj od komisija Svjetske veteranske federacije (WVF), osnovane 1950. godine, kao međunarodne nevladine organizacije koja u svoje redove okuplja one koji su iskusili rat i ratne strahote. Pritom je važno napomenuti kako se u spomenutu populaciju ne ubrajam isključivo bojovnici već i ratni zarobljenici te civilne žrtve rata. Primarni cilj WVF-a je pomoći pri izgradnji mirnog i slobodnog svijeta u skladu s odredbama Povelje Ujedinjenih naroda i Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata (UDVDR) članicom te velike svjetske organizacije postala je 1998. godine, kao prva udruga iz novijih ratova. Njezino je članstvo uvelike pomoglo ustvrdjivanju novijih smjerova dalnjih djelatnosti WVF-a, posebice s obzirom na nedavna ratna iskustva naše zemlje. Posebno važan doprinos Hrvatske očitavao se kroz žene-veterane, odnosno članice spomenute Radne skupine žena. Vodeći se svojim osnovnim ciljevima - razumijevanjem, prepoznavanjem, poštovanjem i pomoći ženama sudionicama rata, Radna je skupina ostvarivala znatne rezultate u svim navedenim područjima te čak i proširivala svoja istraživanja i njihovu implementaciju u konkretnе programe. I na ovom se polju Hrvatska pokazala više nego vrijednom, osobito na području istraživanja i prikupljanja podataka o posttraumatskom stresnom poremećaju (PTSP).

PTSP je bio i jedna od tema sastanka u Londonu, među predstavnicama pet zemalja - Hrvatske, Velike Britanije, Norveške, Nizozemske i Izraela - iako su obrađene i mnoge druge teme : odnos muških i ženskih pripadnika u oružanim snagama, mogućnost napredovanja žena u vojnoj strukturi, noviteti u ustrojima oružanih snaga, problematika silovanih žena, te općenita uloga i žrtva žena tijekom ratnih sukoba, ali i nakon njih.

Pri razgovoru o problematici javnog mnjenja u odnosu na ratne veterane, gotovo su sve predstavnice istaknule potrebu većeg poštovanja spomenute populacije u svojim zemljama. Izuzetak na ovom području bilo je izvješće predstavnice Velike Britanije, koja je istaknula kako je u toj zemlji očuvanje vojne tradicije i povijesti dio kulture i baštine koja se neizmјerno poštuje. Zanimljiva su bila i izvješća o mirovnim misijama, gdje je predstavnica Nizozemske izložila kratki presjek djelovanja u Bosni i Her-

cegovini. Predstavnica Izraela istaknula je kako, kada je riječ o njezinoj zemlji, treba napraviti dodatne korake u definiranju statusa žena i njihova položaja. A na području Norveške, istaknula je njezina predstavnica, potrebno je ustrajno raditi na podizanju svijesti o poštovanju veteranske populacije, uključujući i žene veterane.

Nakon cijelodnevnog sastanka, Radna je skupina donijela određene smjernice dalnjeg rada na poboljšanju statusa veterana i njihovih obitelji, te su razmjenom iskustava sudionica dani prijedlozi pojedinih modela za ostvarenje spomenutog. Predloženi nacrt izvješća pohvalio je i predsjednik Stalne komisije za europska pitanja brigadir Ian Townsend.

Hrvatska je, osim već spomenutih dostignuća, a zbog svoje velike angažiranosti o pitanjima branitelja i veterana, predložena i za zemlju domaćina konferencije članova WVF-a, te stručnjaka raznih područja medicine, sociologije i psihologije, a koja bi se trebala održati tijekom 2008. godine. Ujedno je zaključeno kako bi, na samom otvorenju konferencije, bilo poželjno prikazati film u produkciji MORH-a - Tunel - koji je kvalitetno obradio problematiku PTSP-a, ne samo među braniteljskom populacijom već i među članovima njihovih obitelji. Dakako, potonje će biti predmetom razgovora i suradnje Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata te Ministarstva obrane RH. Ono što je sigurno je da će upravo predloženo domaćinstvo polučiti još boljom slikom naše države i društva u segmentima odnosa i brige prema veteranima i članovima njihovih obitelji. ■

Nizozemska kupuje Boxere?

NIZOZEMSKO ministarstvo obrane razmatra nabavu novih oklopnih vozila Boxer 8x8. Boxer je izvorno pokrenut kao trilateralni britansko-njemačko-nizozemski program pod nazivom MRAV (Multi Role Armoured Vehicle - engl. višenamjensko oklopno vozilo). U početku su i Francuzi pokazivali interes za sudjelovanje ali su se na kraju odlučili za vlastiti razvoj sličnog vozila, a rezultat je VBCI.

Iz programa MRAV su se ubrzano povukli i Britanci pa su ostali samo Nijemci i Nizozemci, ali su u nizozemskom ministarstvu obrane, nezadovoljni cijenom Boxera, i dalje tražili moguće druge opcije. Tako se razmatralo odustajanje od razvoja Boxera i nabava kotačnog vozila slične kategorije koje se odmah može kupiti na svjetskom tržištu. Razmatrali su mogućnost da dio planiranih zadaća Boxera preuzme gusjenični BVP CV90 MkIII.

Ipak, nizozemsko je ministarstvo obrane zaključilo kako će nastaviti s nabavom pa je potkraj lipnja donesena odluka o nabavi 200 Boxera u pet inačica. Cijena nabave je 595 milijuna eura što u konačnici iznosi oko 3 milijuna eura po vozilu. To

treba pribrojiti još 35 do 40 milijuna eura koji će pokriti temeljnu logističku potporu i izobrazbu posada za nova vozila. Troškovi tijekom radnog vijeka, koji se procjenjuje na 30 godina, planirani su na razini 1,1 milijardu eura.

Nizozemska je vojska planirala pet inačica: zapovjedna, medicinska, logistička, inženjerijska i višenamjenska logističko-inženjerijska. Uz tih 200 nizozemskih, konzorcij AR-

TEC (čine ga njemačke tvrtke Krauss-Maffei Wegmann i Rheinmetall Landsysteme te nizozemski Stork) očekuje uskoro narudžbu i od njemačkog ministarstva obrane. Očekuje se kako će njemačka narudžba biti nešto veća, 279 Boxera. Njemačka je nabava planirana kao prva serija od 200 i druga serija od 79 vozila.

M. PETROVIĆ

Poboljšani češki Gripeni

AGENCIJA švedskog ministarstva obrane FMV nedavno je objavila kako je obavljeno poboljšanje 14 višenamjenskih borbenih aviona JAS 39C/D Gripen, koji su dostavljeni češkom ratnom zrakoplovstvu. Poboljšanja koja su obavljena u suradnji s tvrtkom Saab Aerospace, i američkim ministarstvom obrane, odnose se na poboljšanje softwarea

i nosača na vrhovima krila, čime je sada omogućeno češkim Gripenima nošenje novije generacije projektila zrak - zrak AIM-9M8/9 Sidewinder. Izvorno nakon dostave, češki Gripeni su bili opremljeni Sidewinderima treće generacije, odnosno projektilima AIM-9L, dok M inačica u odnosu na L ima poboljšanu glavu za samonavodenje te

poboljšanu otpornost na razne oblike ometanja. To se prije svega odnosi na IC mamce, unatoč kojima novije generacije Sidewindera uspijevaju u većem broju slučajeva održati zahvat cilja. Češkim Gripenima je nakon njihove dostave omogućeno nošenje Rytheonovih projektila AIM-120C AMRAAM, čime češki Gripeni imaju poprilično respektabilan napadački arsenal projektila zrak - zrak.

Potkraj prošle godine češko ministarstvo obrane nabavilo je dodatnih Rytheonovih 80 projektila AIM-9M8/9 Sidewinder, kojih sada u svom arsenalu ima ukupno 100. Prethodno je potkraj 2002. bilo nabavljeno 20 projektila kojima su bili naoružavani avioni L-159A. Na njima će se također, u suradnji s američkim ministarstvom obrane, provesti poboljšanja te će i oni moći nositi projektile AIM-9M8/9.

I. SKENDEROVIC

Upaljač SPACIDO

TVRTKE Giat Industries, TDA Armements i IN-SNEC razvile su i uspješno testirale upaljač s mogućnošću korekcije putanje SPACIDO (Systeme a Precision Ameliorée par Cinemometre Doppler). Izveden je u obliku standardnog upaljača, postavlja se na projektil kao i obični upaljač. Dostupan je za projektilne kalibra 105 i 155 mm. Cijeli se sustav sastoji od upaljača s aerodinamičkim površinama za upravljanje, programatora i radara za mjerjenje brzine projektila IN-SNEC RD84 koji se postavlja na usta cijevi.

Načelo rada je sljedeće: projektil opremljen upaljačem SPACIDO se ispaljuje kao obični projektil, u prvih 5000 metara leta radar mjeri putanju projektila i uspoređuje s proračunatom teoretskom putanjom, računalo izračunava potrebne korekcije i radiovezom emitira potrebne podatke koje prijamnik na upaljaču prima i pomoću aerodinamičkih površina (ukupno tri u obliku

latica) korigira putanju.

SPACIDO je autonoman i nema skupi GPS prijamnik ili pak napredno aktivno tražilo nego samo jednostavan prijamnik i aerodinamičke površine. Rezultat je jeftin i jednostavan upaljač koji povećava preciz-

nost na većim udaljenostima za "faktor 4", kako navode proizvođači. Tijekom poligonskih ispitivanja rabljen je standardni projektil LU 211 kaklibra 155 mm. Ispaljivani su iz haubice kalibra 155/52 mm i ostvarili su domet od 19 kilometara.

Uporabom upaljača SPACIDO topnici postižu znatno bolju preciznost, smanjenu kolateralnu štetu i smanjenje broja potrebnih projektila ko-

je moraju isplatiti da bi uništili cilj. Zbog primjene jednostavnih komponenti i relativno jednostavnog načela rada cijena je znatno niža u odnosu na moderne topničke projektile s radarskim ili infracrvenim tražilom pa zapovjednik na terenu može uz niže troškove ostvariti učinkan preciznog djelovanja po odbaranom cilju.

M. PETROVIĆ

JASSM - ER

projektil JASSM-ER ima domet od 950 km, novi jači motor, veći spremnik za pogonsko gorivo, veći raspon izvlačivih krila te veće izvlačivo kormilo smjera. Tijekom probnog leta, nakon odvajanja od bombardera projektil je bez problema postigao zadani krstareću visinu i brzinu, zauzeo zadani kurs, te je nakon 51 minute leta tijekom kojih je prešao 740 km pogodio statičnu metu na poligonu.

Tijekom 2004. program razvoja projektila JASSM je obustavljen, zbog određenih tehničkih teškoća. Početkom prošle godine program razvoja ponovno je pokrenut, a tijekom ove godine te tijekom 2007. američko ministarstvo obrane planira u daljnji razvoj JASSM-ER-a uložiti oko 100 milijuna američkih dolara.

I. SKENDEROVIC

AMERIČKA tvrtka Lockheed Martin tijekom kolovoza je s uspjehom obavila drugi probni let poboljšane inačice projektila AGM-158 Joint Air to Surface Standoff Missile. Riječ je o inačici s povećanim dometom, i poboljšanim letnim performansama, u svezi s kojima se ovog trenutka provode dodatna testiranja. Sva testiranja prema planovima tre-

baju se okončati do 2008., a tijekom 2009. planira se naoružavanje operativnih postrojbi USAF-a s novim projektilom. Platforma s koje je obavljeno lansiranje bio je bombarder B-1B, s visine od 6100 m, a provedeno je iznad vježbovnog poligona White Sands u saveznoj državi New Mexico. U odnosu na „staru“ inačicu koja ima domet od 300 km, novi

Francusko-njemačko vozilo

FRANCUSKA tvrtka Giat Industries i njemačka Krauss-Maffei Wegmann potpisale su memorandum o razumijevanju kojim se planira zajednički rad na višenamjenskom srednjem borbenom oklopnom vozilu (Medium Size Multirole Armoured Fighting Vehicle - MSMAFV). Memorandumom se ističe odlučnost obju tvrtki da predvode europski put u zajedničkom razvoju borbenog vozila. I francuska i njemačka tvrtka su vodeće na svojim maticnim nacionalnim tržištima, a memorandum je njihovo nastojanje da udruženim snagama postanu važan europski igrač na polju borbenih vozila.

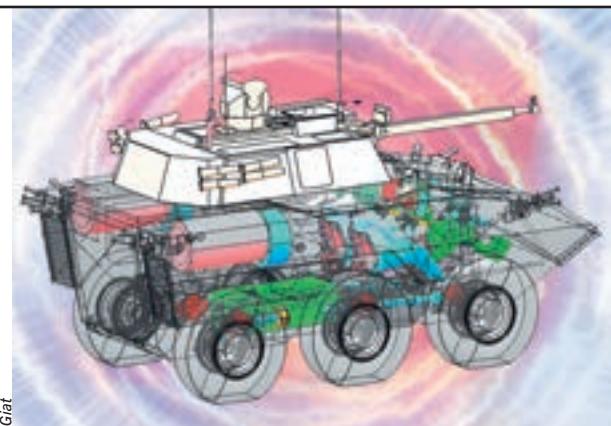
Memorandum predviđa zajednički razvoj borbenog vozila - demonstra-

tora koncepta pogonske konfiguracije 6x6 i ukupne mase do 20 tona.

Prvo bi vozilo trebalo biti dovršeno do 2010., pa se proizvođači nadaju kako bi to novo vozilo moglo

konkurirati u petostranom programu nabave obitelji višenamjenskih srednjih oklopnih borbenih vozila.

Novo je vozilo MSMAFV zamišljeno kao višenamjensko s brojnim inačicama: klasično borbeno vozilo, PZO vozilo, inženjerijsko ili vozilo za potporu, medicinsko, nosač borbenih sustava, izvidničko, za popravke, logističko i slično. Tvrte planiraju tijekom razvoja stvoriti vo-

zilo s većom zaštitom i pokretljivošću u odnosu na današnja vozila takve mase.

MSMAFV je očito pokušaj snažnih europskih nacionalnih tvrtki da se udruženim snagama nametnu najprije zajedničkom europskom tržištu, a potom i globalnom gdje ih očekuje snažna konkurenca američkih ali i tvrtki iz drugih država.

M. PETROVIĆ

Nova podmornica uspješno okončala prva ispitivanja

USS TEXAS (SSN-775), druga južna podmornica na nuklearni pogon klase Virginia namijenjena američkoj ratnoj mornarici, vratila se sredinom svibnja ove godine u brodogradilište tvrtke Northrop Grumman u Newport Newsu, nakon uspješno okončane prve pokušne plovidbe.

U skladu s izjavom glasnogovornika tvrtke Northrop Grumman, prva pokušna plovidba omogućila je ispitivanje svih sustava, komponenata i odjeljaka podmornice te je izведен prvi uron, a isto tako ispitana je i maksimalna podvodna i nadvodna

brzina. Nove američke podmornice imaju duljinu 114,91 metar, širinu 10,36 metra, gaz 9,3 metra, podvodnu istisninu 7800 tona, dok im je najveća podvodna brzina 32 čvora, a površinska 25 čvorova. Najveća dubina ronjenja im iznosi 250 metara što je ipak znatno manje od prethodnih klasa američkih jurišnih podmornica. Bit će opremljene s četiri torpedne cijevi za torpeda Mk 48 ADCAP i 12 vertikalnih lansirnih cijevi za projektile Tomahawk.

Nove jurišne nuklearne podmornice bit će u stanju napasti kopnene ciljeve s krstarećim projektillima Tomahawk i provesti dugotrajni prikrenuti nadzor kopnenih područja, priobalnih voda i drugih mornaričkih neprijateljskih snaga. Preostale za-

daće podmornica klase Virginia uključivat će provedbu protupodmorničke i protubrodske borbe, potporu i prijevoz specijalnih snaga, polaganje mina i ucrtavanje minskih polja. Poboljšana komunikacijska sredstva u odnosu na ostale američke podmornice omogućiće

novim podmornicama potpunu integraciju sa svim borbenim grupama američke mornarice. USS Texas trenutačno je u posljednjoj fazi izgradnje i opremanja u brodogradilištu Newport News. Porinuće druge podmornice u klasi održano je 9. travnja ove godine, primopredaja američkoj mornarici obavljena je u lipnju 2006. dok je ulazak u operativnu uporabu predviđen za 9. rujna ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Američka mornarica naručila još dva desantna broda

AMERIČKA ratna mornarica naručila je dodatna dva desantno-jurišna broda klase San Antonio (klasa LPD-17). Ugovor sklopljen s tvrtkom Northrop Grumman Ship Systems vrijedan je 2,5 milijarde američkih dolara, a obuhvaća vrijednost gradnje dva desantna broda, ukupan materijal potreban za izgradnju te financiranje dodatne radne snage za sljedeći, osmi brod u klasi imena USS Arlington (LPD-24). Izgradnjom brodova USS San Diego (LPD-22) i USS Anchorage (LPD-23), klasa će se povećati na ukupno sedam plovila od 12 planiranih.

Kao i prethodne desantne brodove klase San Antonio, najveće istisnine 25 000 tona, duljine 208,50 metara, širine 31,9 metara, gaza 7 metara,

pokretat će četiri Colt-Pielstick dizelska motora, postizat će brzinu od 22 čvora, a imat će 708 m³ korisnog prostora za prijevoz tereta i 2323 m³ korisnog prostora za prijevoz vozila. Bit će osiguran smještaj za 493 člana posade te za više od 700 vojnika koji bi sudjelovali u desantnim ope-

racijama. Brodovi klase San Antonio zamijenit će ukupno 41 zastarjela desantna broda koji će se povući iz službe do ulaska u službu svih brodova klase San Antonio, a namjera je da budu u službi sljedećih 40 godina.

U skladu s potpisanim ugovorom, dostava broda USS San Diego predviđena je lipanj 2011. dok će USS Anchorage biti dostavljen u listopadu iste godine.

Prvi desantno-jurišni brod u klasi USS San Antonio dostavljen je američkoj mornarici potkraj 2005. te je u siječnju ove godine ušao u aktivnu službu. Trenutačno, tvrtka Northrop Grumman Ship Systems na svojim navozima gradi četiri broda iz iste klase: USS New Orleans (LPD-18), USS Mesa Verde (LPD-19), USS Green Bay (LPD-20) i USS New York (LPD-21).

M. PTIĆ GRŽELJ

INŽENJERI tvrtke Boeing, zajedno sa stručnjacima iz nekoliko manjih tvrtki, više od dvije godine rade na razvoju nove HALE (High Altitude long Endurance) bespilotne letjelice. U tijeku je završetak izrade *mockupa* letjelice, koja bi bila jedan od kandidata ACTD (Advanced Concept Technology Demonstration) programa. Jedna od temeljnih

Condor

tehničko - taktičkih odlika Condora bila je mogućnost boravka u zraku do čak deset dana, a kao pogonsko gorivo rabio se tekući hidrogen (LH₂). Dizajn Condora dobrim dijelom temelji se na konceptu letjelice

Condor, koju je Boeing počeo razvijati tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća, i prema tadašnjim specifikacijama letjelica je imala raspon krila od čak 61 m. Pogonsku skupinu tada su činila dva klipna motora, a u cijeli program koji je tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća obustavljen utrošeno je oko 400 milijuna američkih dolara. Pre-

ma prijedlogu koncepta, Condor bi se rabio za zadaće obavještajne navi, odnosno za izviđanje i nadzor iz zraka, te kao komunikacijska platforma te za prijenos podataka.

Pri novom pokretanju programa kao alternativni oblik pogona razmatrao se i koncept gorivnih čelija, međutim taj prijedlog odbačen je kao nedovoljno tehnički sazreo koncept za operativne bespilotne letjelice, te je odabran relativno klasični koncept s urbinskim motorima. Aerodinamički dizajn Condora i ovaj put primarno se temelji na dizajnu jedrilica, s finesom od 40:1. Temeljna struktura letjelice bit će izrađena od kompozitnih materijala, a težina prazne letjelice trebala bi biti 3400 kg.

I. SKENDEROVIC

Tehnika gradskih uvjeta borbe

Grad je najveći izazov bilo kakvoj vojnoj sili. U gradovima "crvena zona" je granica razdvajanja-prostor koji odjeluje prijateljske od neprijateljskih snaga. Priroda "urbane džungle" fragmentira vojnu silu jer kratke linije vidika ograničavaju učinkoviti doseg oružja, lansiranog s različitih platformi

Dinko MIKULIĆ

Urbani uvjeti smanjuju prednosti superiorne elektroničko-komunikacijske dominacije. Bliške borbe su uvijek bile intenzivne s obzirom na ljudsku snagu. Tehnologija može posao učiniti sigurnijim i učinkovitijim, ali borba i neprijatelj daju realnu gustoću na bojnom polju. Kao pravilo, što je kompleksniji teren, potreban je veći broj vojnika. Zato su gradovi teška zadaća zbog "upijanja" velikog broja vojnika.

Upadi u zgrade su vrlo opasni. Kad se upada eksplozijom, onda se vojnik mora odmaknuti na potreban razmak. To usporava operaciju i daje protivniku unutra da se pripremi i još bolje "ukopa". Očito, eksplozija je također opasna za bilo koga unu-

tar zgrade. Potrebne su tehnologije koje mogu probiti strukture bez nefokusiranog prevelikog pritiska konvencionalnih eksploziva. Zahtijeva se razvoj novih tehnologija koje će vojnicima omogućiti da uđu unutra na siguran način, i kad su unutra, da brzo dođu do ljudi i oružja koje je tamo.

U urbanim uvjetima borbe, jedan zahtjev koji treba vojnik je znanje o tome čeka li protivnik iza ugla u zasjedi. Strateški sustavi kao što su sateliti, izvidničke bespilotne letjelice i zrakoplovi mogu ponekad prikupiti informaciju i prisutnost takve prijetnje ali nemaju sredstva za slanje te informacije do vojnika i da dovoljno brzo reagira. Vojnik mora pronaći neprijatelja na stari

način - izlaganjem samoga sebe, pucati i natjerati protivnika da izade van.

Vojnici su dugo tražili uređaj koji pokazuje u realnom vremenu sve prijetnje u njihovom području - informaciju iz svih izvora, od strateških do taktičkih, filtriranih tako da dobiju samo informaciju koja se odnosi na trenutačnu situaciju. U dvodimenzionalnom urbanom ratovanju protivnik ima prednost informacije zbog svog osobnog znanja terena i pomoći koje dobiva od civila. Budući vojnici će zadobiti prednost informacije samo ako usvoje trodimenzionalnu borbu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Offset u Velikoj Britaniji

U Velikoj Britaniji je gotovo napušten izraz "offset" kojim se podrazumijevaju mehanizmi reciprociteta, a sve se više rabi izraz "Industrijska participacija" (IP). Britanci offset doživljavaju kao oblik industrijske kompenzacije lokalne industrije kojim se postiže protuteža angažiranja inozemnih tvrtki pri opremanju obrambenog sustava Velike Britanije

Josip MARTINČEVIĆ MIKIĆ

Poznato je da Velika Britanija temelji svoje postojanje na višegodišnjoj tradiciji koja je ostavila traga i na organizaciji obrambene industrije. Specifičnost organizacije obrambene industrije može se zamijetiti i kad je riječ o offsetu kao obliku razvoja i opstojanja takve industrije. O offsetu u Velikoj Britaniji bi se moglo govoriti sa stajališta britanskih tvrtki preko sudjelovanja u offset poslovima u zemljama kojima Velika Britanija prodaje svoje proizvode, no i Velika Britanija je uvoznik vojne opreme pa je offset vrlo organiziran i prakticira se pri nabavi vojne opreme iz inozemstva. Velika Britanija deklarativno slijedi offset politiku Sjedinjenih

Američkih Država, no ne može osati imuna na europski utjecaj kao i zahtjeve tržišta na kojima nastupaju britanski predstavnici obrambene industrije. U tom smislu utjecaj offseta pokušavaju minimalizirati i ne podupirati ga kao i Amerikanci, ali istodobno čine sve kako bi svojoj industriji učinili što povoljnije uvjete za offset poslove. Tako često ističu primjere pojedinih zemalja kod kojih je prilikom nabave vojne opreme iz inozemstva offset bio najutjecajniji element pri izboru najpovoljnije ponude čak ispred kvalitete i same cijene. Takve činjenične podatke sve češće objavljaju i američki izvori koji pokrivaju offset politiku.

U Velikoj Britaniji je gotovo napušten izraz "offset" kojim se podrazumijevaju mehanizmi reciprociteta, a sve se više rabi izraz "Industrijska participacija" (IP). Britanci offset doživljavaju kao oblik industrijske kompenzacije lokalne industrije kojim se postiže protuteža angažiranja inozemnih tvrtki pri opremanju obrambenog sustava Velike Britanije. Iako je obrambena industrija Velike Britanije vrlo snažna u kojoj je angažirano voše od 250 tisuća ljudi, dobar dio narudžbi dolazi iz inozemstva, a onda se ipak radi na uvozu vojne opreme putem offseta. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Protubrodski vođeni projektili C-802 (YJ-2/YJ-82)

Pogotkom u jedan od najsuvremenijih ratnih brodova - izraelsku korvetu Hanit - kineski projektili C-802 potvrdili su svoju borbenu učinkovitost

Tomislav JANJIĆ

IZRAELSKA je mornarica imala tu nesreću da doživi prvo borbeno djelovanje protubrodskih vođenih projektila u povijesti ratovanja, koje će iz osnove izmijeniti pomorsko ratovanje. Tijekom Trećeg arapsko-izraelskog rata 1967. egipatski su raketni čamci prvi put u povijesti pomorskog ratovanja uspješno uporabili protubrodske vođene projektille SS-N-2 Styx kad su 21. listopada potopili izraelski razarač Eilat. Od tada je izraelska ratna mornarica slovila kao jedna od najnaprednijih i najsuvremenijih koja je posebnu pozornost posvetila proturaketnoj obrani svojih brodova. Vrhunac te politike bio je ulazak u operativnu uporabu tri korvete klase Eilat (Sa'ar 5) potkraj prošlog stoljeća. Osnovni zahtjev, koji su nove korvete trebale ispuniti, bio je mogućnost preživljavanja u uvjetima priobalnog djelovanja protiv neprijatelja opremljenog suvremenim protubrodskim vođenim pro-

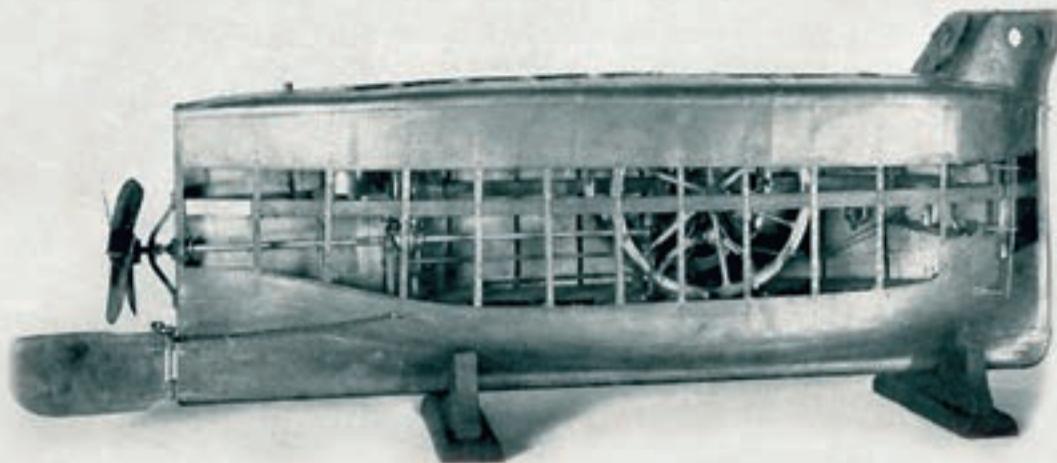
jektilima. Zbog toga je kod korveta klase Eilat primijenjen *stealth* način projektiranja i gradnje koji dotad nije bio primjenjivan ni na jednom operativnom ratnom brodu. U slučaju klase Eilat stealth je obuhvatilo ne samo znatno smanjenje radarskog odraza već i infracrvenog potpisa kako bi se olakšala obrana od protubrodskih vođenih projektila s radarskim i IC sustavom samonavodenja na cilj. Posebna je pažnja posvećena i smanjenju zvučnog i magnetskog potpisa, a napravljeni su i pionirski koraci u smjeru smanjenja mogućnosti vizualnog otkrivanja broda. U potpunosti poštujući sve zahtjeve izraelske ratne mornarice projektanti su napravili relativno malu korvetu maksimalne istisnine 1227 tona (standardne istisnine 1075 tona) i duljine preko svega 86,4 metra. Smanjenje radarskog odraza postignuto je kombinacijom velikih zakošenih površina na bokovima i nadgrađu te

uporabom RAM (Radar Absorbent Material) materijala. Doduše, smanjenje radarskog odraza nije na razini švedske korvete klase Visby, ali je više nego dovoljno da bitno poveća vjerojatnost preživljavanja u borbi. Tome su pridodani i suvremeni radarski i elektrooptički sustavi za rano (pravodobno) otkrivanje malih ciljeva (protubrodskih vođenih projektila) koji lete na malim visinama (neposredno iznad morskih valova).

Za uništavanje otkrivenih vođenih protubrodskih projektila korvete klase Eilat doble su i proturaketni raketni sustav Barak. Osnovna namjena ovog raketnog sustava je obaranje vođenih protubrodskih projektila koje može uništavati na udaljenosti od pet kilometara. Svaka korveta klase Eilat može nositi do 64 projektila sustava Barak. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj podmorničarstva do konca Prvog svjetskog rata

Wilhelm Bauer - začetnik njemačkog podmorničarstva

Priča o Wilhelmu Baueru je zapravo jedna kontinuirana serija razočaranja koja nisu bila rezultat inferiornosti njegovih konstrukcija ili loše kvalitete izrade njegovih podmornica. Njegova nesreća bila je sadržana u nerazumijevanju vojnih i pomorskih autoriteta raznih zemalja za njegove konstrukcije podmornica

Igor SPICIJARIĆ

Od svih pomorskih sredstava koja danas poznajemo vjerojatno nije nijedno zahtjevalo toliko pažnje i preciznosti pri konstrukciji i izgradnji kao što je to slučaj s podmornicom. Istočitno, nijedno sredstvo nije uzrokovalo tolike žrtve da bi se čovjeku stavilo na raspolaganje jedno od najrazornijih i najkompleksnijih sredstava u njegovoj povijesti" - napisao je svojedobno jedan američki novinar.

Od svih inovatora koji su se bavili razvojem podmorničarstva, možda nijedan od njih nije imao tako gorika i loša iskustva kao što ih je imao njemački konstruktor Wilhelm Bauer. Priča o njemu je zapravo jedna kontinuirana serija razočaranja koja nisu bila rezultat inferiornosti njegovih konstrukcija ili loše kvalitete izrade njegovih podmornica. Njegova nesreća bila je sadržana u nerazumijevanju vojnih i pomorskih autoriteta raznih zemalja za njegove konstrukcije podmornica.

Brandtaucher

Čovjek čiji su lik i djelo nezaobilazni u bilo kojem pregledu razvoja podmorničarstva rođen je 23. prosinca 1822. u mjestu Dillingen u Bavarskoj, gdje je završio pučku školu. Pod utjecajem njegovog oca koji je bio konjanički narednik u Bavarskoj konjaničkoj regimenti nakon šegrtovanja kod jednog drvodjelca, u dobi od 20 godina (1844.) pristupa u vojnu službu.

Prvih sedam godina vojne službe provodi u konjaništvu. Njegova prirodna sklonost prema mehanici i matematici bila je uzrok da 1851. Bauer promijeni svoju službu i pri jede iz konjaništva u topništvo. Služeći kao topnički računatelj - inženjer bio je sudionikom rata koji je buknuo između Njemačke i Danske zbog teritorijalnih pretenzija obiju strana na pokrajinu Schleswig-Holstein (1848.-1851.).

U to vrijeme njemačka mornarica je bila u povojima i nije bila ni iz-

daleka u stanju suprotstaviti se daleko superiornoj danskoj floti. Cijela njemačka obala na Baltičkom i Sjevernom moru bile su pod blokадom i izložene napadima danske mornarice koja je nemilosrdno uništavala i pljačkala obalne gradeve i naselja.

Upravo zbog takvog stanja Bauer je odlučio konstruirati i izgraditi novu vrstu ratnog podvodnog broda - podmornice kojim bi uspio slomiti dansku blokadu. Da bi svoju zamisao mogao provesti u djelo, odlučan i ambiciozan kakav je bio, bacio se na temeljito proučavanje tadašnjih spoznaja iz mehanike, brodske konstrukcije i hidraulike. Međutim, prije nego što su njegove studije mogle uroditи bilo kakvim plodom, Njemačka Konfederacija je odlučila povući svoje trupe i prepustiti pokrajinu Schleswig-Holstein Danskoj. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Operacija Jelovnik (1969.)

Američki predsjednik Nixon je u ožujku 1973. autorizirao bombardiranje opskrbnih linija i baza Viet Conga i sjevernovijetnamske vojske na području Kambodže i Laosa. Operacija nazvana Jelovnik počela je u tajnosti 17. ožujka 1969. i trajala je do opoziva u svibnju 1973. Procjenjuje se da je samo u Kambodži od američkih bombi poginulo oko stotinu tisuća civila, a oko milijun ljudi je ostalo bez doma

Hrvoje BARBERIĆ

Kambodža je do početka pedesetih godina činila dio Francuske Indokine, da bi u studenom 1953., prije sklapanja Ženevske konferencije kojom je okončan Indokineski rat i dekolonizirana Indokina, postala prva neovisna država u regiji. Razmjerno mirne prve godine samostalnosti prekinuo je početak Vijetnamskog rata, nakon čega je Kambodža naglo dobila na strateškoj važnosti. Iako je tijekom prvih godina rata uspjela zadržati neutralnost, eskalacija rata u Vijetnamu u sve je većoj mjeri destabilizirala Kambodžu. Budući da je linija razgraničenja između Sjevernog i Južnog Vijetnama bila široka tek nekoliko desetaka kilometara te samim tim i razmjerno lako branjiva, Hanoj je za opskrbu postojećih postrojbi na jugu i dopremu novih trupa ovisio o teritoriju susjednih Kambodže i Laosa. Gradnja kompleksnog sustava putova i baza preko laoskog i kambodžanskog teritorija prozvanog Ho Chi Minhov put počela je 1959., a nositelj izvedbe je tzv. postrojba 559 sjevernovijetnamske vojske.

Viet Cong i sjevernovijetnamska vojska koristili su se džunglama istočnih kambodžanskih provincija Ratanakiri i Moldurkiri za trasu Ho Chi Minhovog puta, a istodobno je i kambodžanska luka Kompong Som (Sikhonoukville) korištена za do-

■ U američkim zračnim napadima Kambodža je pretrpjela veliku štetu

premanje ratnog materijala Viet Congu, uglavnom oružja sovjetskog podrijetla koje je dopremano morskim putem. Naime, nakon rata je utvrđeno da je luka Kompong Som zaslužna za tranzit čak osamdeset posto vojne pomoći koja je stigla Viet Congu na jug.

Kambodža se, unatoč deklariranoj politici neutralnosti, u međunarodnim odnosima oslanjala na Kinu i Sjeverni Vijetnam te nije pokušavala spriječiti uporabu svog teritorija u ratne svrhe, a zauzvrat su Peking i Hanoj kupovali od Kambodže rižu po višim cijenama. Konfrontacija Phnom Penha s američkim interesima u regiji dovela je 1965. godine i do prekida diplomatskih odnosa sa Sjedinjenim Državama. Unatoč neutralnosti zemlje dogovorenog na Ženevskoj konferenciji 1954., u sjevernijem, rijetko naseljenom Laosu je sjevernovijetnamska vojska preko komunističkog pokreta Pathet Lao držala pod svojim nadzorom jugoistočne dijelove zemlje preko kojih je prolazio Ho Chi Minhov put.

Eskalacija Vijetnamskog rata

Početak šezdesetih godina obilježen je jačanjem američkog angažmana u Vijetnamu. Godine 1960. administracija predsjednika Kennedyja poslala je prvih 900 vojnih savjetnika u Južni Vijetnam, a 1962. broj američkih vojnika već je narastao na jedanaest tisuća. Širenje američke nazočnosti u Vijetnamu vidi se i po broju poginulih pripadnika oružanih snaga - prvi Amerikanac je poginuo 1961., sljedeće godine trideset i dva američka vojna savjetnika, a 1963. njih sedamdeset i sedam. Početkom kolovoza 1964. dogodio se incident koji je izravno konfrontirao Sjeverni Vijetnam i Sjedinjene Američke Države - navodni napad sjevernovijetnamskih na američke ratne brodove u Ton-

■ U bombardiranju je poginulo stotinu tisuća stanovnika Kambodže

kinškom zaljevu. Na temelju tog događaja američki je Kongres 7. kolovoza 1964. usvojio tzv. Tonkinšku rezoluciju, kojom su predsjedniku Johnsonu dane široke ovlasti za vođenje rata i legitimirana uporaba američke oružane sile na području Vijetnama, no ne i susjednih država.

■ Henry Kissinger - jedan od tvoraca kampanje

Američki napor u drugoj polovici šezdesetih da slome aktivnosti Viet Conga u Južnom Vijetnamu uvelike su gubili na snazi zahvaljujući opskrbnim putovima i utočištima Viet Conga u susjednim državama. Na prijedlog tadašnjeg savjetnika za nacionalnu sigurnost Henryja Kissingera, predsjednik Nixon je u ožujku 1969. autorizirao zapovijed da američki zrakoplovi bombardiraju baze i opskrbne linije Viet Conga na teritoriju Kambodže i Laosa. Odluka da se napadne teritorij dviju suverenih država predstavljala je teško kršenje međunarodnog prava i odredbi Tonkinške revolucije. Mada, treba napomenuti da je američko bombardiranje laoskih provincija Xieng Khuang, Sam Neua i Phong Salyje počelo još 1964. godine. Zbog činjenice da je samovoljno proširen politički limit za vođenje Vijetnamskog rata kojega je Bijeloj kući nametnuo Kongres, cijela je

nica da se misije B-52 događaju izvan Vijetnama, vojna su izvješća bila izmijenjena falsificiranjem točne lokacije ciljeva, a često ni piloti, koji su obavljali letove, nisu bili svjesni da se njihove mete nalaze u džunglama istočne Kambodže a ne Vijetnama. Etape operacije nosile su asocijativne nazive - Breakfast (Doručak), Lunch (Ručak), Snack (Zakuska), Dinner (Banket), Dessert (Desert) i Supper (Večera). Operacija se nastavila provoditi u tajnosti, dok dnevne novine New York Times nisu 8. svibnja 1969. objavile priču o bombardiranju Kambodže, no unatoč tome napadi su nastavljeni. U svojim memoarima, objavljenim godinama kasnije, Nixon je kao razloge tajnosti operacije Jelovnik naveo namjeru izbjegavanja bijesa američke javnosti širenjem američkog angažmana u ratu, umjesto najavljivane "vijetnamizacije"

rata, te želju da se zaobiđe antagonizacija s kambodžanskim vladarom Sihanoukom.

Američko miješanje u kambodžanske unutrašnje odnose nastavilo se u ožujku 1970. vojnim udarom generala Lon Nola, izvedenim na američki poticaj, kojim je Sihanouk srušen s vlasti. Nakon vojnog udara počela je pojačana borba kambodžanske vojske protiv Viet Conga i gerilskog pokreta Crveni Kmeri. U svibnju iste godine su i kopnene postrojbe američke i južnovijetnamske vojske prešle kambodžansku granicu, no zbog političkih ograničenja do kraja srpnja bile su povučene s kambodžanskog teritorija.

Reakcije američke javnosti na upad američkih trupa u Kambodžu bile su burne te je u više sveučilišnih kampusima došlo i do sukoba demonstranata s policijom, u kojima su na sveučilištu u Ohiu poginule četiri osobe a u Mississipi još dvije.

Bombardiranje Kambodže nastavilo se do svibnja 1973., dva mjeseca nakon povlačenja američkih

vojnika iz Vijetnama, kada su napokon, nakon odluke američkog Senata, napadi konačno obustavljeni. U zračnoj kampanji uništeno je više sjevernovijetnamskih baza i ometena opskrba trupa na jugu te je aktivnost Viet Conga u određenim razdobljima znatno slabila zbog zračnih udara. Kampanja Breakfast bila je toliko uspješna, da je spriječila planiranu ofenzivu Viet Conga potkraj 1969. No, procjenjuje se da je operacija Jelovnik u cjelini koštala života i oko stotinu tisuća kambodžanskih civila, dok je još oko milijun ljudi ostalo bez domova. Operacija je imala i dalekosežne posljedice na kambodžansku politiku, preko jačanja popularne potpore Crvenim Kmerima. Pred američkim bombama Viet Cong i Crveni Kmeri iz rubnih područja uz granicu povlače se dublje u džungle, čime su i ratne aktivnosti proširene na veći dio Kambodže. Naposljetku je nakon pada južnovijetnamskog režima u travnju 1975. srušen i proamerički režim u Phnom Penhu, a na vlast dolaze Crveni Kmeri, koji su u Kambodži uspostavili jedan od najrigidnijih režima u svijetu posljednjih desetljeća. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Na Kambodžu je bačeno 540 tisuća tona bombi

operacija pred američkom javnošću držana u strogoj tajnosti.

Početak bombardiranja

Operacija Jelovnik počela je 17. ožujka 1969. napadom na lokaciju "Baze 353". Dana 24. travnja ponovljeni su napadi, a sljedećih mjeseci postupno je pojačavan intenzitet akcija. U sljedeće četiri godine zračnih napada ukupno je izvedeno 3630 borbenih naleta strateških bombardera B-52 nad Kambodžom u kojima je bačeno oko 540 tisuća tona bombi. Američki ciljevi obuhvatili su prostor od oko 25 kilometara u dubini kambodžanskog teritorija, s fokusom na šest pograničnih baza. Nixonova je administracija pred javnošću uspješno skrivala zračne napade na Kambodžu. Kako bi se prikrila činje-

Vijesti o bombardiranju
Kambodže izazvale su
prosvjede u Sjedinjenim
Državama

**Dubravko Lovrenović: "Na klizištu povijesti",
Synopsis, Zagreb - Sarajevo, 2006.**

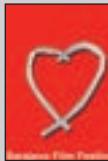
Ova knjiga predstavlja prerađeni i dopunjeni rukopis doktorske disertacije Dubravka Lovrenovića, profesora na Odsjeku za historiju Filozofskoga fakulteta u Sarajevu. Na više od 800 stranica Lovrenović se bavi odnosom Ugarske i Bosne u razdoblju od 1387. godine, kada je Tvrtko I. okrunjen za prvoga kralja Bosanskoga Kraljevstva, pa do 1463., kada je Bosna potpala pod osmanlijsku vlast. Autor daje osrvt na dosadašnja povjesna istraživanja i vrlo detaljno tumači tih gotovo stotinu godina povijesti Bosanskoga Kraljevstva pozivajući se na brojne povjesne izvore i radove drugih autora. U svojem posebnom radu otkriva nam posve novu političku, kulturnu i duhovnu sliku srednjovjekovne Bosne i njezin položaj u međunarodnom kontekstu, bitno različitu od one kakvu je njezina tradicionalistička historiografska literatura. Najoriginalniji rezultat Lovrenovićevih istraživanja jest teza da je Tvrtko I. Kotromanović sam sebe proglašio kraljem, a ceremoniju krunjenja obavio je djed (episkop) Crkve bosanske. Stavljući Bosnu u kontekst europskog srednjovjekovlja pokazuje da Bosna nije bila kopija europskih feudalnih modela, već je imala vlastiti politički, kulturni i duhovni identitet. Knjiga je opremljena kartama, crtežima i ilustracijama u bojama te kazalom, a sadrži i vrlo iscrpan popis literature.

Mirela MENGES

FILMOTeka

12. Sarajevo film festival

- međunarodni filmski festival
- od 18. do 26. kolovoza 2006.

Uz veliki broj uglednih gostiju te izvrsnu organizaciju i poštovanje svjetske javnosti, ovogodišnji sarajevski festival učvrstio se kao najvažniji filmski događaj na području od Rusije do Italije. Svi filmski djelatnici regije već su odavno shvatili da se iz Sarajeva vidi sve do Hollywooda i natrag. Koliko je ta konstatacija ozbiljna, uvjerio sam se slušajući na slovenskom radiju festivalsku kroniku. Nijedan slovenski film nije uvršten u natjecateljski program i u susjednoj nam je "deželi" zavladala panika. Raspravlja se - U čemu smo pogriješili? Kamo ide slovenski film? Može li se oporaviti? - itd. Iz naše perspektive, naprotiv, stvari izgledaju nešto ljestive. Od devet filmova u konkurenciji, Hrvatska se može pohvaliti s dva filma. Ove godine hrvatske boje u glavnom programu dostojno su obranili Schmidlov *Put lubenica* i Nuićev *Sve džaba*. Nagradu za najboljeg glumca i glumicu dobili su hrvatski glumci - Rakan Rushaidat za *Sve džaba* i Marija Škarić za *Gospodicu*, švicarsko-njemačko-bosansku koprodukciju (inače, laureata festivala s osvojnim "Srcem Sarajeva" za najbolji film).

I u popratnim programima hrvatski su filmovi ostavili zapušten trag. Prije svih, to se odnosi na Tanju Golić i Ivonu Juku. One su u ovoj rubrici već hvaljene kao pobjednice Dana hrvatskog filma proljetos u Zagrebu, a u Sarajevu, u mnogo jačoj konkurenciji, osvojile su nagrade za kratkiigrani *Nije da znam, nego je to tako* (Golić) i najbolji dokumentarni *Što sa sobom preko dana* (Juka). Za kraj, spomenimo još i dobitnika nagrade u kategoriji *Human rights*. Riječ je prvoj poslijeratnoj hrvatsko-srpskoj koprodukciji - *Vukovar - završni rez o sukobima za grad na Dunavu 1991. godine*. Koga zanima više o tom filmu, upućujem na *Hrvatski vojnik* br. 75, kada sam poslijepotpisao njegove svjetske premijere na ovogodišnjem Zagreb-Doxu.

Leon RIZMAUL

5. rujna 1638. Rođen Kralj Sunce

Ako ne najveći, onda sigurno najpoznatiji francuski kralj iz dinastije Bourbona bio je Louis XIV. Na prijestolje se popeo već kao petogodišnjak, a 73-godišnjom vladavinom obilježio je čitavo stoljeće francuske i europske povijesti. Kao tipičan predstavnik prosvjetljenog absolutizma nosio je nadimke *Bogomdan* i *Louis Veliki*, a nadimak pod kojim je ušao u povijest bio je *Kralj Sunce*. Dok je bio malodoban, regentica je bila njegova majka Ana Austrijska, a stvarnu vlast provodio je kardinal Jules Mazarin. Protiv njihove vlasti u dva navrata se podizala oporba francuskih velikaša - Fronda, koju je Mazarin ugušio. Westfalskim mirom 1648. Francuska je dobila austrijski dio Alsacea, a Pirenejskim mirom 1659. od Španjolske osporavani Roussillon i Artois. Nakon Mazarinove smrti Louis je preuzeo poslove absolutistički, a za upravljanje državom prihvatio je ministre-pomagače iz buržujskih slojeva. Merkantilist Jean-Baptiste Colbert vodio je financije, razvijao industriju i trgovinu, izgrađivao trgovacku i ratnu flotu te osnivao kolonije, dok je Marquis de Louvois organizirao vojsku. Vanjsku politiku Louisa XIV. obilježilo je nastojanje da se nasljednim pravom domogne španjolske krune. Zbog toga se zapleo u dugotrajne ratove vodene u četiri etape, a u posljednje dvije etape ratovanja pozicija francuske monarhije osjetno je oslabila pa je Louisova vojska moralu napustiti već osvojene teritorije. Kraljev absolutizam dolazio je do izražaja na svim poljima društvenog života - ukinuo je samoupravu općina i pokrajina, sudove je podredio svojoj kontroli, jansenizam je likvidiran, a hugenote oštro progonio (za njegove vladavine 200 tisuća ih je emigriralo iz Francuske u susjedne zemlje). I Katoličku crkvu stavio je pod svoju kontrolu te je za neko vrijeme uspostavio Galikansku crkvu. No, unatoč vanjskom sjaju, absolutna monarhija Louisa XIV. nosila je u sebi očite znakove unutrašnjeg raspadanja, a deviza koja mu se pripisuje "Država - to sam ja!", dobro karakterizira njegovo vladanje.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Lijek duhovnoj avitaminozu

Današnji svijet pun je suprotnosti u kojima se čovjek teško snalazi. Ako nije duboko ukorijenjen u vjeri, lako ga obuzme nemir koji uzrokuje teške frustracije i fobije. Čovjek je razapet na križ apsurda: napredak mu uništava budućnost, lijekovi mu odnose zdravlje, slobodu mora žrtvovati za sigurnost itd. Unatoč mnoštvu ozdravljajućih preparata i "vitamina", na duhovnoj razini osjeća se opća anemija i "avitaminova". Nered u društvu i opasnost od tzv. terorizma stalno prijete. Svijet nikako da dode "na zelenu granu" jer netko stalno remeti red i "minira" uspostavu ravnoteže. Međutim, čovjek je zaveden. Umjesto da je okrenut vlastitoj duši, gdje uvijek može izvesti neki "akcijski plan", sva pažnja skrenuta mu je na "frontu" javnosti, gdje njegovo "oružje" nema dometa. Jer lažni moral licemjernih moćnika sve podređuje svojim interesima, a ne općem dobru i pojedinačnom čovjeku. Zato se oni podsmjehuju Papinu bolnom vapaju: "U ime Boga, položite oružje!" Tako je bilo već i u Isusovo vrijeme. Stoga On, nasuprot licemjernom stavu farizeja koji su do u pojedinosti pazili na održavanje obrednih propisa, a zaneamarivali opsluživanje Božjeg zakona, traži preobrazbu srđaca. A ta temeljna životna "generalka" postiže se samo po Kristovoj krvi. U ozdravljivanju tijela i duše te oplemenjivanju kulture, pa čak i sanaciji gospodarstva, Isusov je "krvotok" učinkovitiji od svih naftovoda i plinovoda. Zato tzv. mali čovjek, ako ne može utjecati na "kretanje figura" po globalnoj šahovskoj ploči, može sigurno na promjenu mentaliteta u svojim međuljudskim odnosima u obitelji, na radnom mjestu, u rekreativnom okruženju i djelomice u medijskoj javnosti - ako se oduvaži na prekid šutnje! To je mjesto velike potrebe za duhovnim "vitaminima".

Andelko KAĆUNKO

Raspored oznaka

Maskirane su odore gotovo povsuda u svijetu jednake, ali radne časničke odore pravi su izvor informacija. Onome, tko ih zna čitati, dakako.

Tijekom II. svjetskog rata američki

su časnici često nosili vjetrovke zagasito-smeđe boje, pa su oznake na njima još više dolazile do izražaja. U tom smislu, na našoj ilustraciji brojevi pomažu razumevanju gdje se koja oznaka nosila i što je značila.

Na sredini epolete na oba ramena (**br. 1**) je oznaka postrojbe kojoj časnik pripada, dok se oznaka čina ili ranga vidi ispod te oznake (**2**). Pritom se ne smije isputiti iz vida da je u američkoj vojsci i tada, baš kao i danas *srebro vrijedilo više od zlata*. U praksi to znači da je srebrna pruga poručnika označavala viši čin od zlatne pruge potporučnika. Na ovratnicima se nosila oznaka **U(nited) S(tates)** (**3**), a odmah ispod nje oznaka roda vojske (**4**). Najčešće su prekrižene puške oznaka pješaštva, prekrižene topovske cijevi topništva, **Eskulapov** znak lječništva, munja radiotelegrafista, itd.

Na lijevom rukavu, pri samom vrhu ruke, a neposredno ispod epoleta je oznaka matične postrojbe kojoj pripada i ona u kojoj časnik služi (**5**), dok je na istoj visini na rukavu desne ruke tad bila oznaka prekomorske matične postrojbe (**6**). Bedž na prsima (**7**) označava neku posebnu specijalnost ili uvježbanost osobe, a ispod njega (**8**) nosile su se *skraćenice*, odnosno samo boje kolajni i stečenih priznanja. Mjesto na preklopu prsnog džepa na lijevoj strani bilo je predviđeno za oznaku još kakve specijalnosti (**9**), dok se pri dnu desne ruke nalazila oznaka o zadobivenim odličjima, ne osobnima, već onima koje je stekla njegova postrojba (**10**). Takva se oznaka ponavlja i iznad desnog prsnog džepa. Pruge pri dnu rukava lijeve ruke označuju broj godina provedenih na službi u inozemstvu (**12**), dok su pri završetku oba rukava ukrasni vezovi, kao sastavni dijelovi sva-ke časničke odore (**13**).

Jurica MILETIĆ

www.janes.com

Web stranica jednog od najslavnijih i najpoznatijih vojnih magazina na svijetu već godinama privlači milijune posjetitelja i vjerojatno ih nikad nije razočarala. Premda na besplatnom dijelu sitea nudi tek manji dio informacija i tekstova, ipak i takva stranica odudara kvalitetom od velike većine ostalih stranica istog ili sličnog sadržaja. **Home Page** sitea je vrlo jednostavan i nudi posjetitelju pregled vijesti iz svojih tiskanih i web izdanja koja su na pretplatu. Srećom, vlasnici sitea odlučili su te vijesti puštati u cjelini, a ne ih *rezati* i tražiti potvrdu o pretplatnom odnosu (*user name i password*). Naravno, posve je jasno da je broj vijesti iz svakog pojedinih izdanja **Janesa** vrlo malen, a update se radi svakodnevno (ne više od dvije, tri vijesti, ali i ovisno o političkoj i vojnoj situaciji na kriznim žarištima).

Kad je riječ o fotogaleriji tad postoji dobra vijest za posjetitelje. Kad otvorite bilo koju vijest u lijevom meniju postoji link **Picture Gallery**. Preporučujemo vam da se ulogirate (nema nikakvih potvrda za kreditne kartice i tomu slično) i da uživate u fotografijama, a isti log in dovoljan je i za pregledavanje videogalerije. Nažalost nije riječ ni o *Hi-rez* slikama, ni o *Hi-rez* videoklipovima, no, i to je bolje nego ništa...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D.VLAHOVIĆ

1. Prva postrojba hrvatske Vojne policije formirana je:

- A 10. kolovoza 1991.
- B 27. kolovoza 1991.
- C 1. rujna 1991.

2. Prvi načelnik Uprave VP-a bio je:

- A Ivan Jurić
- B Mate Laušić
- C Josip Lucić

3. Svetac zaštitnik vojne policije je:

- A sveti Martin
- B sveti Bartolomej
- C sveti Ignacij

4. Nadimak koji nosi 66. bojna Vojne policije je:

- A Kobre
- B Mambe
- C Čegrtuše

5. U novoj multinacionalnoj postrojbi VP-a pod okriljem NATO-a bit će vojni policajci iz Hrvatske, Poljske, Češke i:

- A Bugarske
- B Portugala
- C Slovačke

Ljeto 2006.

Djelatnici MORH-a, pripadnici OS-a RH, invalidi, udovice, djeca i roditelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja i članovi njihove uže obitelji, te umirovljeni djelatnici MORH-a i OS-a RH i ove turističke sezone mogu po povoljnim uvjetima ljetovati u hotelima "Zagreb" - Split i "Veli Jože"- Pula.
Ljetovanje je organizirano kao sedmodnevni paket-aranžmani (polupansion, puni pansion).

Rezervacije i informacije mogu se dobiti na recepcijama hotela.

Hotel "Veli Jože" - Pula

- u neposrednoj blizini gradskog središta
- blizina gradske plaže Valkane
- otvoren tijekom cijele godine

Hotel "Veli Jože" - Pula

Bečka 7, 52000 Pula

tel. 052/ 551-182, 551-320

fax: 052/ 214 - 240

Hotel "Zagreb"- Split

- u neposrednoj blizini Splita
- vlastita plaža, sportsko-rekreativni sadržaji
- otvoren tijekom cijele godine

Hotel "Zagreb" Duišovo

Put Duišova 23, 21000 Split

tel. 021/ 353-260

fax. 021/353-202